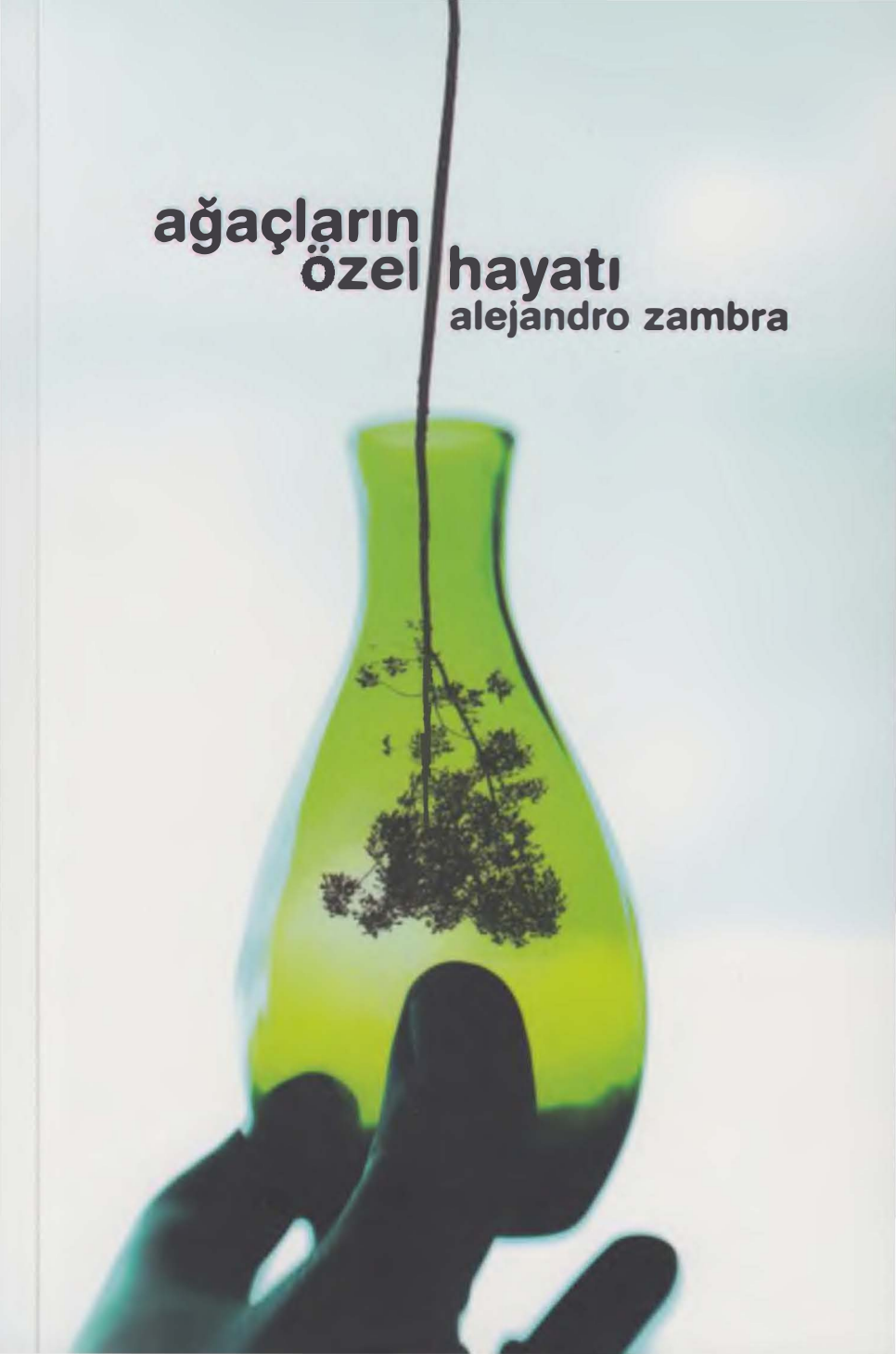
ağaçların özel hayatı

alejandro zambra

Alejandro Zambra

1975'te Şili'de doğdu. İspanyol edebiyatı ve filoloji okudu. Etkilendiği yazarlar arasında José Santos González Vera ile Juan Emar'ı sayan Zambra, ilk romanı *Bonsái* (2006) ile çeşitli ödüller kazandı. Cristián Jiménez tarafından sinemaya uyarlanan *Bonsái* (2011) Cannes Film Festivali'nde ve İstanbul Film Festivali'nde gösterildi. 2010 yılında *Granta*'nın İspanyolca yazan en iyi yirmi iki romancı arasında gösterdiği Zambra *El Mercurio*, *La Tercera*, *The Clinic* ve *El País* gazetelerinde yazdı. Regina'da yaşıyor ve Santiago'daki Diego Portales Üniversitesi'nde edebiyat dersleri veriyor. *Bahía Inútil* (1998) ve *Mudanza* (2003) adlı şiir kitaplarının yanı sıra *No leer* (2010) adlı bir deneme kitabı ile *Facsímil* (2014) adlı deneysel bir kitabı var. Notos Kitap'ta yayımlanan öteki romanları: *Bonzai*, *Eve Dönmenin Yolları*. Öykü kitabı *Mis documentos* (2013) da Notos Kitap tarafından yayına hazırlanıyor.

Çiğdem Öztürk

1978 İstanbul doğumlu. Adam Yayınları'nın ve *Adam Öykü*, *Adam Sanat*, *Pazartesi*, *Roll*, *Express*, *Bir+Bir* dergilerinin mutfağında çalıştı. Çevirdiği kitaplar arasında *Küba'da Sosyalizm ve İnsan* (Ernesto Che Guevara), *Tavşan Deliğinde Fiesta* (Juan Pablo Villalobos), *Bonzai* ve *Eve Dönmenin Yolları* (Alejandro Zambra) bulunuyor.

Alejandro Zambra

Ağaçların Özel Hayatı

Notos Kitap 113
Edebiyat 035
Roman
©Notos Kitap Yayınevi, 2012
©Alejandro Zambra, La vida privada de los árboles, 2007
Bu kitabın Türkçe yayın hakları
Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla alınmıştır.

Birinci Basım Haziran 2015
İkinci Basım Ağustos 2015

ISBN 978-605-9851-22-0

Sertifika 16343

Editör
M. Tila Sadık

Kapak Tasarımı
Faruk Ulay

Notos Kitap Yayınevi
İnönü Caddesi, Dümen Sokak, 7/7
Gümüşsuyu, Beyoğlu 34427 İstanbul
0212 243 49 07
www.notoskitap.com
facebook.com/NotosKitap
twitter.com/NotosKitap

Baskı ve Cilt
Pasifik Ofset
Cihangir Mahallesi, Güvercin Caddesi No: 3/1
Baha İş Merkezi, A Blok Avcılar İstanbul
0212 412 17 77
Sertifika 12027

Alejandro Zambra
Ağaçların Özel Hayatı

İSPANYOLCADAN ÇEVİREN
Çiğdem Öztürk

Roman

NOTOS KİTAP

Alheli ve Rosario için

Çocukluk hatıralarım yok.
GEORGES PEREC

tıpkı ağaçların özel hayatı gibi,
ya da kazazedelerin.
ANDRES ANWANDTER

I

Sera

Julián küçük kızı oyalamaya çalışıyor, vaktiyle onu uyutmak için uydurduğu bir dizi hikâyeyle, "Ağaçların Özel Hayatı"yla. Hikâyenin kahramanları bir kavak ağacıyla bir baobap ağacı, geceleri kimse onları görmezken fotosentez hakkında, sincaplar hakkında ve insan, hayvan ya da –kendi deyimleriyle– aptal beton parçaları olmaktansa ağaç olmanın getirdiği sayısız fayda hakkında konuşuyorlar.

Daniela onun kızı değil ama Daniela'nın kendi kızı olmadığını düşünmek zoruna gidiyor. Julián bu aileye gireli üç yıl oldu, gelen oydu, çünkü Verónica ve kız zaten oradaydı, Verónica'yla evlenen oydu ve bir anlamda da, başta direnen ama sonraları yeni hayatına alışan Daniela'yla: Julián babamdan daha çirkin ama yine de sevimli biri, diyordu, sanki Julián'ın gelişinin kaza eseri olmadığını anlamış gibi kafalarını şaşırtıcı bir ciddiyetle, hatta ağırbaşlılıkla sallayan arkadaşlarına. Aylar geçtikçe bu üvey babalık işi Daniela'nın okulda yaptığı resimlerde bile kendine yer buldu. Hele biri var ki Julián hep gözünün önünde tutuyor: üçü birlikte plajda, kız ve Verónica kumdan pastalar yapıyor, Julián ise kot pantolon ve gömleğiyle görülüyor, yusyuvarlak ve sapsarı şahane bir güneşin altında, ağzında sigarası, kitap okuyor.

Julián, Daniela'nın babasından daha çirkin ve daha genç

ama buna karşılık daha çok çalışıyor ve daha az para kazanıyor, daha çok sigara tüttürüyor ve daha az içki içiyor, daha az spor yapıyor –aslında yapmıyor, hiç spor yapmıyor– ve ağaçlar hakkında ülkelere kıyasla daha fazla şey biliyor. Fernando'ya göre daha az beyaz ve daha az basit ve kafası daha karışık – Fernando, Daniela'nın babasının ismi bu, tam olarak Julián'ın, hatta hiç kimsenin düşmanı değilse de bir ismi olmalı. Aslında düşman yok. Sorun tam olarak bundan kaynaklanıyor, bu hikâyede düşmanlar yok: Verónica'nın düşmanları yok, Julián'ın düşmanları yok, Fernando'nun düşmanları yok, hatta Daniela'nın da, eğer bütün gününü onu gıcık ederek geçiren haylaz oğlan sayılmazsa, hiç düşmanı yok.

Bazen Fernando, Daniela'nın hayatında bir leke oluyor ama kim arada sırada birinin hayatında bir leke olmaz ki.

Julián eşittir Fernando eksi leke, ama bazen de Fernando eşittir Julián eksi leke.

Peki ya Verónica kim:

Şimdilik Verónica, gelmeyen, resim kursundan hâlâ dönmemiş biri. Verónica mavi odada hafif hafif eksikliği hissedilen biri – mavi oda Daniela'nın odası, beyaz odaysa Verónica ve Julián'ın. Ayrıca bir de misafir odası dedikleri yeşil oda var, sırf dalga geçmek için böyle diyorlar, çünkü o kadar kitap, halı ve fırça yığını arasında uyumak öyle pek kolay bir iş sayılmaz. Birkaç ay önce içine yazlıkları yerleştirdikleri sandığı rahatsız bir divana dönüştürdüler.

Normal bir günün son saatleri genelde kusursuz bir düzende işliyor: Julián ve Verónica, Daniela uykuya daldığında mavi odadan çıkıyor, sonra misafir odasında Verónica çiziyor, Julián ise okuyor. Bazen Verónica araya girip Julián'a bir şey söylüyor ya da Julián araya girip Verónica'ya bir şey söylüyor, bu karşılıklı müdahaleler, küçük ya da bazen önemli, kesin sonuçlar doğuran sohbetleri oluşturuyor. Daha sonra beyaz odaya geçiyorlar, televizyon izliyorlar ya da sevişiyorlar ya da tartışmaya başlıyorlar – öyle önemli meseleler için değil, film bitmeden önce hemencecik çözülebilecek cinsten şeyler, ta ki ikisinden biri uyumak ya da sevişmek istediği için boş verene kadar. Bu kavgaların mutat sonu, hızlı ve sessiz bir düzüşme ya da küçük gülücüklerin ve inlemelerin havada uçuştuğu uzun bir düzüşme oluyor. Ardından beş ya da altı saatlik bir uyku geliyor. Ve nihayet sonraki gün başlıyor.

Ama bu gece normal bir gece değil, en azından şimdilik. Sonraki günün başlayıp başlamayacağı henüz kesinleşmedi, çünkü Verónica resim kursundan hâlâ dönmedi. Dönünce roman bitiyor. Ama dönmediği sürece kitap devam ediyor. Kitap o dönene ya da Julián onun dönmeyeceğine emin olana dek sürüyor. Verónica, Julián'ın, küçük kızı ağaçların özel hayatına dair bir hikâye anlatarak oyaladığı mavi odada değil henüz.

Tam şu anda, parkın yalnızlığına sığınmış ağaçlar, iki kişinin dostluk işareti olarak kabuğuna isimlerini kazıdıkları bir meşe ağacının talihsizliğinden bahsediyor. Kavak, Kimse senin rızan olmadan üzerine bir dövme yapma hakkına

sahip değildir, diye atılıyor, baobapsa daha kızgın: Meşe içler acısı bir vandalizmin kurbanı oldu. O insanlar bir cezayı hak ediyor. Onlar hak ettikleri cezayı bulana kadar mücadele etmekten geri durmayacağım. Yakalarından düşmeyecek, yeri, göğü, denizi arşınlayacağım.

Kız en ufak bir uyku belirtisi olmadan, zevkle kahkaha atıyor. Zor sorular soruyor, asla tek bir soru değil, en azından iki ya da üç, hem de telaşla, acilen cevaplanması gereken sorular: Vandalizm nedir Julián? Bana bir bardak limonata getirebilir misin, üç şekerli? Annemle sen dostluk işareti olarak bir ağacın gövdesini kazıdınız mı hiç?

Julián sabırla, soruların sırasını bozmamaya gayret ederek cevap veriyor: Vandalizm vandalların yaptığı şeydir, vandallar sırf zarar vermekten zevk aldıkları için zarar veren kimselerdir. Ve evet, elbette sana bir bardak limonata getirebilirim. Ve hayır, annenle ben asla bir ağacın gövdesine isimlerimizi kazımadık.

Verónica ve Julián'ınki ilk başta bir aşk hikâyesi değildi. Aslında iş için tanıştıkları söylenebilir. Julián o günlerde, mesafeli ve asık suratlı, düşmanına dönüşmesine ramak kalmış bir kadın olan Karla'yla hayli uzun sürmüş bir ilişkinin son demlerini yaşıyordu. Öyle büyük kutlamalar yapmak için sebepleri yoktu ama yine de Julián işten bir arkadaşının önerisiyle pastacı Verónica'yı aradı ve sonuçta Karla'nın doğum gününü hayli şenlendiren *tres leches** pastası sipa-

* (İsp.) Üç sütlü pasta. Kuzey ve Güney Amerika ile Karayiplerin bazı bölgelerinde ünlüdür. Türkiye'de "trileçe" olarak bilinir. (ç.n.)

riş etti. Julián pastayı almak için Verónica'nın şimdi birlikte yaşadıkları evine gittiğinde esmer ve zayıf, uzun düz saçlı, kara gözlü bir kadınla karşılaştı, tabiri caizse tedirgin davranan, aynı anda hem ciddi hem neşeli Şilili bir kadın; bir kızı ve belki bir de kocası olan güzel bir kadın. Oturma odasında oturmuş Verónica'nın pastayı paketlemesini beklerken çok küçük bir kız çocuğunun beyaz suratı bir görünüp kayboldu. Ardından Daniela ile annesi arasında küçük bir konuşma geçti, tatsız ama candan, gündelik bir konuşma, belki de diş fırçalama üzerine bir çekişme.

Julián'ın o akşam Verónica'dan etkilendiğini söylemek pek doğru olmaz. Aslında sadece üç dört saniyelik bir ağırdan alma söz konusuydu, yani Julián'ın o evden üç dört saniye önce çıkmış olması gerekiyordu ve eğer bunu yapamadıysa sebebi, Verónica'nın o esmer ve aydınlık yüzüne birkaç saniye daha bakmaktan duyduğu zevkti.

Julián anlattıklarından hoşnut, hikâyesini bitiriyor ama Daniela uyumuyor, hatta tam tersine daha da canlanmış, konuşmayı uzatmaya hevesli. Hassas bir konuya girerek okuldan bahsetmeye başlıyor, hatta hiç beklenmedik bir şekilde ona saçlarını maviye boyatmak istediğini itiraf ediyor. Julián gülümsüyor, çünkü bunun tıpkı uçmak ya da zaman içinde seyahat etmek gibi mecazi bir arzu olduğunu düşünüyor. Ama Daniela bu konuda ciddi: Bizim sınıftan iki kız, hatta bir de çocuk saçlarını boyattı, diyor, ben de en azından mavi bir meç yaptırmak istiyorum – mavi mi yoksa kırmızı mı emin değilim, daha karar vermedim, diye mırıldanıyor, sanki bu iş onun kararına kalmış gibi. Bu yeni bir me-

sele: Julián akşamüstü boyunca kızın, annesiyle bu konu hakkında konuştuğunu, bu yüzden de şimdi üvey babasından izin koparmaya çalıştığını anlıyor. Böylece üvey baba bu oyunda el yordamıyla bir pozisyon almayı deniyor: Sen daha sekiz yaşındasın, bu kadar küçük yaşında neden saçına zarar veresin ki, diyor, sonra da saç boyamanın aslında akıl kârı olmadığını gerekçelendiren bilindik bir hikâye uyduruyor. Konuşma, kızın hafif kızgınlıkla esnemeye başlamasına kadar sürüyor.

Uyuyan Daniela'ya bakıyor ve kendisini düşünüyor, sekiz yaşında, uyurken. Bu içgüdüsel bir şey: bir kör görünce kendisini kör olarak hayal ediyor, iyi bir şiir okuyunca da kendini o şiiri yazarken ya da kelimelerdeki karanlık seslerin üzerine basa basa, yüksek sesle boşluğa okurken hayal ediyor. Julián sadece görüntülerle ilgileniyor, onları kaydediyor, sonra da unutuyor. Belki de öteden beri kendini görüntüleri takip etmekle sınırladı: karar almadı, ne kaybetti ne de kazandı, sadece belli görüntülerin benliğini sürüklemesine izin verdi ve onları takip etti, korkmadan ya da cesurca davranmadan, ta ki onlara yaklaşana ya da onları söndürene dek.

Julián beyaz odada yatağa uzanmış, bir sigara yakıyor, son sigara, sondan bir önceki sigara ya da belki uzun, upuzun, bütünüyle bulanık bir geçmişin eksilerini ve artılarını hesaplamaya yazgılı bir gecenin ilk sigarası. Hayat şimdilik çözülmüş bir mesele: yeni bir yakınlığa; ona, uyuyan kızın, Daniela'nın babası olma ve hâlâ resim kursundan dönmemiş kadının, Verónica'nın kocası olma rolünün düştüğü bir

dünyadan davet aldı. Daha sonra hikâye dağılıyor ve toplamanın hemen hemen hiçbir imkânı kalmıyor, yine de şimdilik kerteriz noktasıyla arasına belli bir mesafe koyup ilgiyle, pür dikkat Inter ile Reggina'nın eski bir maçının tekrarını seyrediyor. Inter her an gol atabilir, belli, Julián dünya yıkılsa bu golü kaçırmayı istemez.

Daniela her şeyi altüst etmek üzere geldiğinde Verónica üniversitede Güzel Sanatların ikinci yılındaydı.

Acıyı beklemek onun için acıyı tatmanın yoluydu – büyüyen ve küçülen, hatta bazen sıcağın bastırdığı uzun saatlerde yok olmaya yüz tutan taze bir acı. Hamileliğinin ilk haftalarında haberi kendine saklamaya karar vermişti, ne Fernando'ya ne de en yakın arkadaşına anlattı, aslında en yakın arkadaşı yoktu, daha doğrusu her fırsatta ona akıl danışan bir sürü arkadaşı vardı ama aralarındaki güven karşılıklı değildi. O sessizlik dönemi Verónica'nın kendisine tanıyabileceği tek lükstü, bir mahremiyet yaması, belli belirsiz bir huzurla kararlarını almak için değerlendirebileceği bir alan. Bir hamile-öğrenci olmak istemiyorum, bir anne-öğrenci olmak istemiyorum, diye düşünüyordu; birkaç ay içinde kendisini gepgeniş ve bol çiçekli bir elbise içine zorla sığışmış, hocasına sınava çalışamadığını anlatırken ya da sonra, aradan iki yıl geçtikten sonra yavrucağını kütüphanecilere emanet ederken bulmak istemiyordu. Birdenbire başkalarının çocuklarının sadık bakıcılarına dönüşen kütüphanecilerin şaşkın yüzlerini hayal etmek Verónica'yı paniğe sürüklüyordu.

O haftalarda onlarca sanat galerisine gitti, hocalarını hiç utanıp sıkılmadan soru yağmuruna tuttu ve daha üst sınıf-

lardaki öğrencilerin peşinden koşmasına izin vererek biraz vakit kaybetti, ki beklendiği üzere hepsi de iyi huylu, çekilmez çocuklar çıktı – serserilik yaptıklarını iddia eden, ancak işletme mühendisi ağbilerinden ve eğitim psikoloğu ablalarından daha çabuk refaha kavuşan iyi çocuklar.

Verónica sonunda bu arayışın ardından, esas zoruna gidenin ne olduğunu buldu: parçası olmak istediği dünya bu değildi – ne bu ne de buna yakın bir dünya Verónica'nın parçası *olabileceği* bir dünyaydı. O günden beri içini ne zaman terk ettiği mesleğiyle ilgili karanlık bir his kaplasa, bir kenarda biriktirdiği kötü örneklere başvuruyordu. Bazı hocalarının geçici sanatsal hevesleri haklı bir tavırla nasıl küçümsediğini düşünmek yerine, güzel sanatlar fakültelerinde her zaman köşe tutmayı bilen iki üç şarlatanın verdiği dersleri hatırlıyordu. Bazı sınıf arkadaşlarının yaptığı düzgün, haysiyetli işleri anmak yerine, sınıftaki sivri akıllıların keşiflerini teşhir ettiği saf galerileri anımsamayı tercih ediyordu.

Genç sanatçılar akademik dili kusursuz bir şekilde taklit ediyordu ve şevkle devlet burslarının sonu gelmeyen formlarını dolduruyorlardı. Ama para kısa süre içinde tükendi ve bu sanatçılar, en yakın belediyenin açtığı, Verónica'nın gittiği türden sevimsiz etkinlik salonlarında amatörlere ders vermeye mahkûm oldular. Verónica gündüzleri kek pişiriyor ve telefona bakıyor. Akşamüstü siparişleri dağıtıyor ve bazen çok sıkıldığı bazen de çok iyi vakit geçirdiği o kurslara gidiyor: beceriyle ve ciddiyetle çalışıyor, mutluluğu nihayet amatörlükte yakalamış. Bir saat kadar önce resim kursundan dönmüş olmalıydı, kesin yürüyerek geliyordur, diye düşünüyor Julián, bir yandan da televizyona bakıyor. Bekle-

nenin aksine, Reggina 88. dakikada 1-0 öne geçiyor. Ve maç böyle bitiyor: Inter 0 - Reggina 1.

Julián geçen hafta otuzuna bastı. Doğum günü çocuğunun keyifsizliğinin damgasını vurduğu, biraz tuhaf bir doğum günü partisi yaptılar. Tıpkı bazı kadınların yaşlarını küçültmesi gibi o da bazen yaşını büyütme, geçmişini şımarıkça, buruk bir tatla yâd etme ihtiyacı duyuyor. Son zamanlarda diş doktoru, jeolog ya da meteoroloji uzmanı olması gerektiğini düşünür oldu. Mesleği birden gözüne tuhaf görünmeye başladı: öğretmen. Şimdi düşünüyor da, asıl işi, saçı kepekli biri olmak. Böyle cevap verdiğini hayal ediyor:

Mesleğiniz nedir?

Saçı kepekli.

Abartıyor, burası kesin. Ama kimse biraz olsun abartmadan yaşayamaz. Eğer Julián'ın hayatında birtakım dönemler varsa bunları abartma derecesine göre sıralamak gerek. On yaşına kadar çok az abarttı, neredeyse hiç. Ama onla on yedi arasında kuruntu seviyesi gittikçe arttı. On sekiz yaşından itibarense abartının çeşitli biçimlerinde uzmanlaştı. Hayatına Verónica girdi gireli abartı bariz derecede azalmaya başladı ama yine de doğal olarak arada bir nüksettiği oluyor.

Santiago'daki dört üniversitede edebiyat hocalığı yapıyor. Bir uzmanlık dalında dikiş tutturmayı o da isterdi ama arz talep kanunu onu böyle çok yönlü olmaya mecbur kıldı: Kuzey Amerika ve Latin Amerika edebiyatı dersleri veriyor, hatta İtalyanca bilmemesine rağmen İtalyan şiiri dersi bile veriyor. Son derece dikkatli bir şekilde Ungaretti'yi,

Montale'yi, Pavese'yi, Pasolini'yi ve Patrizia Cavalli ile Valerio Magrelli gibi daha yeni kuşak şairleri de okudu, ama yine de asla bir İtalyan şiiri uzmanı sayılmaz. Nihayetinde Şili'de İtalyanca bilmeden İtalyan şiiri dersleri vermek pek de mesele değil, çünkü Santiago, İngilizce bilmeyen İngilizce hocası ve ancak güçbela diş çekebilen diş doktoru kaynıyor – fazla kilolu antrenörler ve derse girmeden önce hatırı sayılır dozda sakinleştirici ilaç kullanan yoga hocaları da cabası. Julián üstün uydurma yeteneği sayesinde pedagojik maceralarından alnının akıyla çıkıyor. Walter Benjamin'in ya da Borges'in ya da Nicanor Parra'nın herhangi bir cümlesini kuşanarak ne olursa olsun bu vartaları atlatmayı biliyor.

Julián öğretmen ve pazar günü yazarı. Bazı haftalarda takıntılı bir tempoyla, sanki bir iş yetiştiriyormuşçasına, çalışabileceği sürenin neredeyse tamamını kullanıyor. Bu zamanlara "yüksek sezon" diyor. Normalde –düşük sezonda– edebi tutkularını pazar günlerine erteliyor, tıpkı öbür erkeklerin pazar günlerini bahçeyle uğraşmaya ya da marangozluğa ya da alkolizme vakfetmesi gibi.

Çok kısa bir kitabı yeni bitirdi, yazmak elbette yıllarını aldı. Başlangıçta kendini malzeme toplamaya adadı: aşağı yukarı üç yüz sayfayı bir araya getirdi ama sonra paragrafları eksiltmeye başladı, sanki derdi hikâyeleri toplamak değil de azaltmak ya da silmekti. Sonuç zayıf: ısrarla kısa roman olduğunu iddia ettiği kırk yedi sayfalık sefil bir tomar. Her ne kadar akşamüstü, kitabı birkaç haftalığına demlenmeye bırakmaya karar vermiş olsa da televizyonu kapatarak taslağı yeniden okumaya koyuldu.

Şimdi okuyor, okumakta: kendini hikâyeyi bilmiyormuş numarası yapmaya zorluyor, bazen beceriyor da – gözlerinin önündeki metnin başkasına ait olduğuna inanmaya çalışarak, safdil ve mahcup, kendini kaptırıyor. Yanlış yere konmuş bir virgül ya da kulağa kötü gelen bir ses, haliyle onu gerçek dünyaya geri getiriyor; böylece yeniden bir *yazar* oluyor, bir şeyin yazarı, kendi hatalarını, kendi taşkınlıklarını, kendi utancını kendisi cezalandıran, bir tür kendi kendisinin polisi. Odanın içinde dolanarak ayakta okuyor: oturması ya da uzanması gerek ama dimdik duruyor, sırtı düz, lambaya yaklaşmamaya gayret ediyor, sanki büyük bir ışık kaynağının taslakta yeni hataları gün yüzüne çıkarmasından korkuyor.

İlk görüntü, kendisini bir bonzai yetiştirmeye adamış genç bir adam. Birisi ondan kitabı özetlemesini isterse, Kendisini bir bonzai yetiştirmeye adamış genç bir adamı anlatıyor, diyecek muhtemelen. Belki de genç bir adam demez, belki de sadece başkahramanın tam olarak bir oğlan çocuğu ya da yetişkin bir adam ya da bir ihtiyar olmadığını belirtmekle yetinir. Birkaç yıl önce bir gece arkadaşları Sergio ve Bernardita'ya bu görüntüden bahsetmişti: gözü bonzaisinden başka hiçbir şeyi görmeyen, sadece onunla ilgilenen, bonzaisinin gerçek bir sanat eseri olması ihtimali karşısında heyecan duyan bir adam. Arkadaşları birkaç gün sonra yaratıcı bir espri yapma niyetiyle ona küçük bir karaağaç hediye etti. Al da kitabını yaz, dediler.

O zamanlar Julián yalnız yaşıyordu ya da aşağı yukarı

yalnız yaşıyordu, şöyle ki kısa süre sonra düşmanına dönüşecek o tuhaf kadınla, Karla'yla birlikte yaşıyordu. O günlerde Karla eve hemen hemen hiç uğramıyordu, özellikle de o işten döndükten sonra evde olmamaya dikkat ediyordu. Kendine amaretto likörlü çay yaptıktan sonra –şimdi bu çay ona mide bulandırıcı geliyor ama o zamanlar amaretto likörlü çayın tiryakisiydi– Julián ağaçla ilgilenmeye koyuldu. Ağacı suya koymakla ya da gerekiyorsa budamakla kalmıyordu sadece: en az bir saat boyunca gözlerini ağaca dikiyordu, belki olur da hareket eder diye, tıpkı bazı çocukların geceleyin kendilerini büyüyecekleri düşüncesine kaptırarak yatakta uzun süre hareketsiz kalması gibi.

Julian ancak bonzaisinin büyümesini izledikten sonra yazının başına oturabiliyordu. Aniden gelen bir güven duygusuyla tomarla sayfa doldurduğu verimli geceler oluyordu. Ve de ilk paragraftan öteye ilerlemeyi beceremediği daha kötü geceler: endişe içinde dalıp giderek, kitabın kendi kendini yazmasını bekler gibi ekranın karşısında mıhlanıp kalıyordu. Ñuñoa Meydanı'na bakan bir binanın ikinci katında yaşıyordu. Alt katında birbirine karışan seslerin ve tekno müziğin sabit cızıltılarının geldiği bir bar vardı. Kulağına komik ya da çirkin bir konuşma çalındığında kaçınılmaz şekilde dikkati dağılsa da fonda bu gürültüyle çalışmak hoşuna gidiyordu. Özellikle de dinleyecek kimi bulsa babasının ölümünü anlatan yaşını başını almış kadının acıklı sesini ve bir kış günü sabaha karşı bağıra çağıra bir daha asla prezervatifsiz sikişmeyeceğine dair yeminler eden ergen çocuğun paniğini hatırlıyor. Birkaç kez bu sesleri kaydetmenin, konuşmaları not etmenin işine yarayabileceğini

düşünmüştü; bir araba dolusu sözcüğün yerden pencereye, pencereden kulağa, oradan da ele ve kitaba yapacağı seyahati düşünüyordu. Rastlantıların kaydının tutulduğu bu sayfalarda, yazmaya çalıştığı kitaba kıyasla daha fazla hayatiyet olacağı su götürmezdi. Ama Julián kaderin önüne koyduğu bu hikâyelerle yetinmektense bonzai saplantısında ısrarcıydı.

Defol evimden amcık ağızlı.

Julián bir akşamüstü iş dönüşünde, oturma odasının duvarında kırmızı boyalı iri harflerle yazılmış bu mesajla karşılaştı. Panik duygusuyla bir an mesajın kanla yazılmış olduğunu düşündü. Sonrasında bir kutu boya ve halıda birkaç leke görmüş olsa da o feci sahne zihnine çakılıp kaldı: bugün bile Karla'yı, kendini kesip işaretparmağını gittikçe yayılan kan gölüne batırırken hayal etmek onu dehşete sürüklüyor. Bugün bile sevgilisinin oturma odasının duvarına amcık ağızlı yazmasının haksızlık olduğunu düşünüyor, çünkü o hikâyede Julián amcık ağızlıdan başka bir şeydi. Bir aptaldı, götün tekiydi, uyuzdu, bencildi ama asla amcık ağızlı değildi. Dahası, o evin her ikisine de ait olduğu bir dönem de geçirmişlerdi, birdenbire uzaklaşmaya başlayan Karla olmuştu. Julián çabucak, hatta hemen Karla'nın yokluğuna teslim oldu, tek hatası buydu – gerekli bir hataydı, diye düşünüyor şimdi, Karla'nın yokluğunda: artık sonsuza dek hayatından çıktı.

Julián bir elinde valiz, ötekinde bonzai, hemen o gece evi terk etmişti ve ilerleyen haftaları eşinin dostunun evinde kalarak tam bir alkol cehenneminde geçirmişti, dinleyecek kimi bulsa hikâyesini anlatmaya can atıyordu. Ama anlatmayı pek beceremiyordu. Yakın geçmişindeki küçük

sığınakların ardına gizleniyordu ama bu küçük sığınaklar çok azdı ve Julián bunu gayet iyi biliyordu. Muhabbetin ağır ilerlediği bir gecenin sonunda, Beş piscola bile dilinin altındaki baklayı çıkarmaya yetmiyor, demişti arkadaşı Vicente. Haksız da sayılmazdı. Öte yandan bonzai yer değişikliklerini fena halde yadırgıyordu. Julián'ın vicdan azabı içinde çabalamasına rağmen son istasyona vardıklarında ağaç kuruyayazmıştı.

Julián'ın, o dönemi neden annesiyle babasının evinde geçirmediğini açıklamak için bir sürü paragraf, hatta neredeyse koca bir kitap yazmak gerekir. Şimdilik sadece o yıllarda Julián'ın, ailesi yokmuş gibi yaptığını söylemek yeterli olacak. Ailesi varmış gibi yapanlar da var: kalkan kadehlerin ve ezberden cümlelerin şıpın işi uzlaşmaların yolunu açtığı can sıkıcı buluşmalar düzenlerler. Julián ise bunun aksine ailesi yokmuş gibi yapıyordu: bazı iyi arkadaşları vardı, bazıları da o kadar iyi değildi ama ailesi yoktu.

Bir pazar günü gazete ilanlarına bakarken Verónica'nın adresinin aynısını gördü. Daire ikinci kattaydı, La Reina'daki bir ortak konutta, şehir merkezine uzak, yalnız bir adam için çok büyük ve çaylak bir öğretmen için fazla pahalıydı. Julián küçük ve ucuz bir yer, eski hayatından pek de farkı olmayacak yeni hayatına başlamak için bir sığınak arıyordu, o pazar mantıklı bir gününe denk geldiğinden bu fikirden vazgeçti. Ama bir sonraki pazar aynı ilana tekrar rastladı, bu sefer o kadar sağduyulu bir gününde değildi: işi daha fazla uzatmadan daireyi görmek üzere evden çıktı,

Verónica'nın evini tekrar görmenin hoş olabileceğini düşünüyordu. Oraya varınca kapıcının hafif ebleh suratını ve çalıların cırtlak sarısını hemen hatırladı, ilk geldiğinde tuhaf bir sanatsal kaygıyla budandıklarını düşünmüştü. Bahçedeki dev kaktüsü hatırlamıyordu, ne de pencereleri koruyan siyah demir parmaklıkları, ama burayı sevmişti, balkonların varlığı ve öğle yemeği saatini beklerken birkaç çocuğun bisikletle turlaması hoşuna gitmişti.

Verónica ve Daniela'nın yerine pek büyük olmayan üç oda ve daha önceden bildiği oturma odasıyla karşılaşmıştı. Bu daire Julián'ın birkaç kitabı ve solgun bonzaisi için fazla genişti ama kararını vermişti: fiyatı biraz düşürene kadar ev sahibiyle pazarlık etti ve belli ki onu daha fazla ders peşine düşmeye ya da mahalledeki yeniyetmeler için gezici bir şiir atölyesi düzenlemeye mecbur bırakacak yalapşap hazırlanmış kontratı imzaladı.

O zamandan sonra o yarı boş yerde yaşadı. Sabah sekizde evden çıkıyordu, gece çökünce de yazıya kapanmak ve ağacının dermansız kederine tanıklık etmek üzere eve dönüyordu.

Bir gece Sergio ve Bernardita ziyaretine geldi. Bu bekâr evinde kaşık, tencere, yastık, kül tablası, lamba ve hatta bir çift perde eksikti, bu yüzden Julián getirdikleri hediyeler için minnettarlığını dile getirirken kendisini biraz aptal hissetti: Jeanette Winterson'ın bir kitabı ve Bernardita'nın el çabukluğuyla evin sağına soluna yerleştirdiği akıl uçurucu miktarda kokulu mum ve cam küre.

Bonzainin kör talihi için özür diledikten sonra Julián

onlara esas anlatmak istediği hikâyeyi anlattı: bu eve daha önce de gelmişti, daha önceki mukimlerini (biraz abartılı olan bu sözcüğü kullanmıştı, mukimler) tanımıştı, genç bir kadın ve onun kızı. Anlattığı hikâyede arkadaşlarına manalı görünen gizemli bir vurgu, bir tür hayranlık duygusu sezinlemek işten değildi.

Sen de bu yüzden mi kiraladın burayı, dedi Bernardita, kinayeli ama sevecen bir tonla. Rastlantıların gücü aşkına.

Hayır, diye cevapladı Julian, mahcup. Şiddetle, hatta gereksiz dozda bir hırçınlıkla karşılık verdi: Kiraladım çünkü denk düştü.

Evet Julián, kabul et, dedi Sergio. Kiraladın çünkü bugüne dek fazlasıyla Paul Auster romanı okumuşluğun var.

Sergio ve Bernardita içlerinden gelen arsız kahkahayı tutamadı. Julián da güldü, ama isteksizce ya da arkadaşlarının gitmesini ve ancak gülme krizini atlatınca geri dönmelerini isteyerek. Bu can sıkıcı esprinin ardından Julián bir daha Paul Auster romanı okumadı. Hatta birkaç defa, *Yalnızlığın Keşfi*'nin birkaç sayfası hariç, Auster'ın sulandırılmış bir Borges'ten daha fazlası olmadığını iddia ederek okumaktan caydırmaya çalıştığı insanlar dahi oldu.

Ama bu başka bir hikâye, önemsiz bir hikâye, konuyla ilgisi yok – fakat belki de bu yanlış yolu izlemek daha iyidir, Julián yanlış yollarla dolu özenti bir kitaptan çok zevk alırdı. Elbette gülmekten yerlere yatmak ya da dudağın kenarına yerleşen alaycı bir gülümseme daha uygun olurdu. Ki-

tabı, kitapları kapamak ve işi daha fazla uzatmadan, koca hayatla değil ama şimdiki ânın kırılgan zırhıyla yüzleşmek daha iyi olurdu. Şimdilik hikâye ilerliyor ve Verónica gelmiyor, bunu akıldan çıkarmamak, bin bir kez tekrarlamak gerek: döndüğünde roman bitiyor, kitap o dönene ya da Julián artık onun dönmeyeceğine emin olana kadar sürüyor.

Arkadaşlarının ziyaretini takip eden günlerde Julián, kafasında Verónica ile küçük kızın bu evde yaşadığına dair sayısız gündelik sahne canlandırdı. İşten dönüşte kapıyı, yabancı bir yere giren birinin tedirginliğiyle açıyordu. Bu yüzden misafir odasında uyuyordu, o zamanlar bu odanın adı yeşil odaydı – evin en küçük odasıydı, belki de burayı inzivaya çekilme alışkanlığından dolayı seçmişti. Mavi oda el değmemiş halde, bomboş duruyordu, odada sadece kılları sertleşmiş bir fırça ve yerde unutulmuş birkaç gazete vardı. Beyaz odada birkaç kutuya istiflenmiş otuz ya da kırk kadar kitap ve iki eğreti ayak üzerinde duran kalın pano buraya bir tür çalışma odası havası veriyordu. Gecenin geç saatlerine kadar belli bir yöntem izlemeden, düzensizce yazıyordu: vızıldayan bir sivrisinek ya da buzdolabının hırıltısı dikkatini dağıtmaya yetiyor da artıyordu. Ama dikkatinin dağılmasının esas sebebi uydurduğu sahte anılardı: Verónica'yı balkonda dolanırken ya da dergi okurken ya da aynanın önünde yeni bir saç modeli denerken hayal ediyordu. Verónica'yı, Verónica'nın yazarken kendisini izleyen hayaletini düşünerek yazıyordu.

Bir gün onu aramaya karar verdi, bahanesini bulmuştu, yeni bir pasta isteyecekti. Not kâğıtlarına baktı ama kâğıda

yazılı numara kendisinin şimdiki telefon numarasıydı ve ona Verónica'nın pastalarını tavsiye eden iş arkadaşı artık ABD'de yaşıyordu. O da ev sahibiyle konuştu, ev sahibi istemeye istemeye bir ihtimal Verónica'nın nerede olduğunu bilebilecek birini tanıyan biriyle onu temasa geçirmeyi kabul etti. Julián, bir hafta boyunca saplantılı şekilde iz sürdükten sonra neyse ki numarayı ele geçirdi. Cesaretini toplayıp araması için aradan bir hafta daha geçmesi gerekti.

Ona telefonda bu tesadüfü anlattı ama konu Verónica'ya yeteri kadar ilginç gelmemişti. Verónica'ya, Artık oturduğum yeri biliyorsun, bu sefer gelip pastayı bırakma sırası sende, dedi yapmacık bir keyifle. Kendisine bu şekilde pas verilmesine fazlasıyla alışkın olan Verónica teklifi kabul etti ve mesafeli, bürokratik bir ses takınarak, Yarından sonra akşam saat yedide sana gelip pastayı bırakırım, dedi. Julián'ınki tam teşekküllü bir fanteziydi: Verónica'yı, ta ki kesin olarak yelkenleri suya indirinceye kadar, taze anılarını düşünüp duygulanırken, bir yabancıyla bu kadar uzun süre konuştuğu için utanmış ama yine de ilerleyen birkaç saat boyunca iç dünyasını keşfetmeyi sürdürmek için bu ziyareti uzatmaya istekli bir halde hayal ediyordu: kendisini oturma odasında, sonra bir kez de mutfakta Verónica'nın üzerine atılırken, son olarak da veda niyetine onu kapıya yaslamış hayal ediyordu.

Bütün bunların aksine Verónica'nın tek yaptığı tedbiri elden bırakmadan, istemdışı bir küçümsemeyle aşikâr bir hayal kırıklığını zar zor bastırarak eski evinin duvarlarını incelemek oldu. Kurumuş bonzaiyi, Julián'ın son derece ka-

sıtlı bir şekilde, olur da varlığı en azından bitkilere, belki de ölü kauçuk ağaçlarına ya da şişman bir kara köpeğin parçaladığı sarmaşıklara dair ürkek bir sohbet başlatır diye yere koyduğu bonzai cesedini bile fark etmedi. Verónica sadece gülümsedi, parayı aldı ve gitmek üzere hareketlendi. Julián son ve acıklı bir girişimde bulunarak coşkuyla atıldı: Bir önceki pasta sevgilim içindi, daha doğrusu eski sevgilim. Bu annem için. Şurada gördüğün ağaçsa kuruyor.

Verónica cevap niyetine tek bir şey söyledi: Ah.

Ve tekrar gülümsedi, sonra da gitti.

Ama arkadan ikinci, üçüncü, dördüncü, hatta beşinci siparişler de geldi. O aylar içinde Julián biraz kilo aldı, çünkü sabah kahvaltısında, öğle ve akşam yemeğinde *tres leches* pasta yiyordu, bu sırada Verónica'nın direncini yavaş yavaş nasıl kırdığını düşünerek hayallere kapılıyordu. Hayatının biraz olsun gerçeğe benzemesi için Julián her pasta siparişinde aile ya da arkadaş buluşmalarını bahane ediyordu, Verónica mönüyü değiştirmeyi önermişti, çünkü sürekli aynı pastayı yapmaktan canı sıkılmaya başlamıştı. Ama Julián ne milföy pasta, ne karaorman pastası, ne ananaslı pasta, ne de portakallı pankek istiyordu. Julián her zamankinden istiyordu, *tres leches*'ten, yanında da bir sürü Porto şarabı lütfen.

Beş numaralı pastanın vakti geldiğinde Verónica önceki görüşmelere kıyasla çok daha açık ve hevesliydi. Julián, belki bu sefer, nihayet bir kahve, bir kadeh şarap ya da daha doğrusu bir fincan şarap içmeyi kabul edebilir, diye düşün-

dü, çünkü Julián'ın ne kadehi ne de bardağı vardı, evinde sadece fincan bulunuyordu. Yanılmamıştı. Artık Julián, Verónica için hoş, o kadar da çirkin olmayan bir adamdı, ama yine de kesinlikle kendini Julián'ın altında ya da üstünde düşünecek kadar ya da Julián'ın ısrarla hayal ettiği o son çılgın sevişme sahnesindeki rolünde olduğu gibi kapıya yaslanacak kadar ileri gitmemişti.

Ama iş buraya vardığında Julián artık sadece iki arada bir derede yapılan bu sevişmelerin hayalini kurmakla yetinmez olmuştu. Verónica'nın yatıya kaldığını ve onun da Verónica'nın evinde kaldığını, Verónica'yla birlikte yaşadığını, kızı uyandırmamak için Verónica'nın üzerine yavaşça, çıt çıkarmadan çıktığını, çocuk büyükannesiyle büyükbabasının ya da babasının –uzun boylu, sarışın ve sıska olduğunu öğrenmeden önce onun uzun boylu, sarışın ve şişman olduğunu düşünüyordu– evinde kaldığında bağıra çağıra kendilerinden geçerek sevиştiklerini hayal ediyordu.

Beşinci pastanın akşamında Verónica gerçekten de Julián'ın uzattığı bir fincan şarabı kabul etti. Ama herhangi bir şekilde seks olmadı.

Şimdiki zamanın yapay ışığında, Karla'yla yaşadığı hayat ona bir bulutu, bir göleti anımsatıyor. Karla'yı, geçtiği bir yer, ağır aksak giden bir trenin camından izlediği bir ülke gibi düşünüyor. Duvara yazılan not gecesinde Julián, kaçınılmaz olduğunu düşündüğü ama hiç gerçekleşmeyen bir sahneyi birçok kez gözünde canlandırdı: Karla'yı karşısında içilmesi zorunlu bir kahveyi içerken görüyordu – Karla ani ve aşırı duygusal duraksamalar yapıyordu, ardından dürüst ama uzun uzadıya prova edilmiş kasvetli cümleler sarf ediyordu. Daha sonra, yeni hayatında, o zamanlar boynunu büküp ağzında geveleyerek vermeye çalıştığı cevapları bulacaktı.

Ama o günlerde Karla'nın öfkesini yatıştırma ya da kayıtsızlığını engelleme fırsatı olmamıştı. Birkaç kez bu son anda yangına körükle gitmeye çok yaklaştı ama onu harekete geçiren güç belki de çok zayıftı: sırf bir tartışmaya girme fikri bile içinde derin bir bıkkınlık uyandırıyordu. Julián bu aşkı canlandırmayı istemiyordu, Karla'ya duyduğu aşktan uzun zaman önce vazgeçmişti. Ona âşık olmaya başlamadan bir saniye önce ona âşık olmaktan vazgeçmişti. Kulağa tuhaf geliyor ama tam da bunu hissediyor: Karla'ya âşık olmak yerine aşk ihtimaline, sonra da aşkın yakınlığına âşık olmuştu. Bir yumrunun kirli beyaz çarşaflar içinde hareket etmesi ihtimaline âşık olmuştu.

Ben yalnızım, derdi Karla ailesi sorulduğunda: annem babam yok, ailem yok, ben yalnızım. Ve doğruydu da: Karla'nın babası kısa süre önce ölmüştü, annesi, beyhude bir ezoterik hayalin peşinden Cali'ye gitmek üzere kocasını ve kızını terk ettikten sonra öleli yıllar geçmişti. Karla bir aileye sahip olmadığı için şanslıydı: Julián'ın şanssızlığıysa sadece bir anne, bir baba ve bir kız kardeşe sahip olmakla sınırlı kalmayıp kafa karıştırıcı miktarda büyükanne, büyükbaba, amca, kuzen ve hatta yeğen sahibi olmasıydı. Karla ona kendini geçmişten kurtarması için mükemmel bir alan sunmuştu. Julián'ın geçmişinde kaçmasını gerektirecek hiçbir şey yoktu ama tam da bundan kaçıyordu: vasatlıktan, bir başına geçen sayısız kayıp saatten.

Karla, Şili Üniversitesi'nde felsefe okuyordu ama bir diploma sahibi olmak, iş bulmak ya da benzeri bir beklenti içinde değildi. Tek tutkusu evde oturup müzik dinlemek ve ot içmekti. Neredeyse sadece çikolata ve üzerine peynir rendelenmiş çubuk makarna yiyordu ama iyi bir aşçı olan Julián hayatına girince mönüsü pesto soslu çubuk makarna, ravioli, kızarmış tavuk, hatta mazamorra'lı fasulyeye kadar genişledi. Julián ders veriyordu, Karla'nın hesabına mirastan kalan pay düzenli yatıyordu, böylece bazı lüks harcamalar yapma şansına erişiyorlardı: Julián kitap, Karla ise CD, ot ve mecburiyetten çok bağımlılık nedeniyle Ravotril haplarından alıyordu.

Verdiği derslere ve kitap saplantısına odaklanan Julián, Karla'nın hayatındaki önemli olayları gözden kaçırdı: her

gece, nasıl sabırsızlıkla, çok uzun ya da kısacık süren konuşmalar yapmak için telefon beklediğini fark etmedi – kimin aradığını, ne istediğini, Karla'nın nereye gittiğini sormuyordu ya da soruyordu, ama öylesine, mazeretleri ya da çarpan kapıları sineye çekerek.

Karla'nın durup durup ortalıktan kaybolmaya başlamasının sebebini asla tam olarak kavrayamadı. Başlarda sudan mazeretler öne sürüyordu: Geç kaldım, çünkü yardımıma ihtiyacı olan hasta bir kadınla tanıştım, demişti bir sabah ama Julián mesajı güçbela aldı – Karla'nın kahverengi gözlerindeki kuru ve ısrarcı ışıltıyı görmedi ya da görmek istemedi. Karla daha sonra ona bakma bahanesiyle o kadının evinde kalmaya başladı. Artık yeni mazeretlere ihtiyaç yoktu. Her iki ya da üç günde bir Julián yarı açık çekmecelere, yıkanmamış bulaşıklara ve Karla'nın oradan geçtiğine dair başka izlere rastlıyordu. Merdiven sahanlığında karşılaşmalarına kadar aradan haftalar geçmişti. Öpüşmeden sarsakça selamlaştılar, aralarında bir tür konuşma geçti: Arkadaşım artık daha iyi, dedi Karla, benim sayemde. Julián, Ne zaman döneceksin, diye sordu canı sıkılarak ama bir cevap alamadı. Belki pek de aldırmadan şüphelenmeye başladığı şeyi itiraf etmeye onu zorlaması, mecbur bırakması gerekiyordu: o kadın Karla'nın annesiydi.

Julián, Karla'nın yokluğunu kayıtsızca, hatta içi rahatlayarak yolun karşısından izliyordu. Akşamlar birbirini kovaladıkça Karla'nın, disk çalarında Tindersticks şarkıları dönüp dururken Irarrázaval'da annesini, Julián'ın onun annesi olduğuna inandığı kadını düşünerek yürüdüğünü ha-

yal ediyordu. Belki de bir annesi varmış gibi davranıyordu, belki de o kadının annesi olabileceğine inanmıştı, ondan annesi olmasını istemişti, ona annesi olması için yalvarmıştı, diye düşündü Julián, aslında pek de ilgisini çekmeyen bir olay örgüsünü anlayamamaktan ötürü canı sıkılıyordu.

Karla hakkındaki varsayımlarında asla fazla ileri gitmemişti. Düşünecek başka şeyleri vardı. Bazen sabahın ilk ışıkları romanına dair tuhaf çözümlerle aklını allak bullak ederek birden karşısına dikiliyordu, ki aslında yazdığına bir roman denemezdi, bu daha çok bir kırpıntılar ve yorumlar kitabıydı. Aslında bir roman yazmak istediği de yoktu, sadece anılarını üst üste yığabileceği uygun ve korunaklı bir alan bulmayı arzuluyordu. Hafızasını bir çantaya tıkmak ve bu çantayı ağırlığı sırtını sakatlayıncaya kadar doldurmak istiyordu.

Yazıyla uğraştığı soğuk bir gecenin sonunda Julián, kâğıtları dağınık ve anlaşılmaz hikâyelerle doldurmayı sürdürmeme kararı aldı; bunun yerine bir bonzai günlüğü tutacaktı, ağacın gelişimine dair titiz bir kayıt. Bu iş kolay görünüyordu. Her akşam, eve gelince, bir deftere ağacın gün içinde geçirdiği küçük değişimleri not edecekti: bir yaprağın sürgün vermesi, ağaç gövdesinin çekingence kıvrılması, önceki gün orada olmayan altı tane mikroskobik taşın ortaya çıkması. Hayat, toplayacağı bu kesin, nesnel verilerle kendiliğinden denebilecek bir şekilde akıp gitmeye başlayacaktı.

Mutlu bir şekilde yatağa girdi, önündeki hayattan memnundu. Ama gözlerini kapamaya kalmadan kapı kilidinde anahtarın döndüğünü işitti. Gelenler Karla ile hasta kadın-

dı, belki de esrarengiz bir park gezintisinden dönmüşlerdi.

Julián oturma odasına gitti ve her iki kadını da selamladı, büyük bir dikkatle olur da aralarındaki akrabalık ilişkisi açığa çıkar diye herhangi bir ipucu arıyordu ama kız kardeşler ya da kuzenler, hatta kız arkadaşlar arasında rastlanabilecek cinsten hafif bir benzerlik tespit edebilmişti sadece, bu da nereden bakılsa yeni bir durum sayılırdı, çünkü Karla'nın ne kız kardeşi, ne kuzeni ne de bir kız arkadaşı vardı ya da böyle söylemişti. Ama bütün bunlara rağmen onu en çok şaşırtan, kadının hiç de hasta birine benzememesiydi. Eğer hayat dolu ve huzurlu yüz ifadesi Karla'nın huysuzluğuyla karşılaştırılacak olursa, esas hasta olan Karla, annesi ya da muhtemel annesiyse hemşiresi gibi görünüyordu.

Kadın Julián'ın selamına sıcakkanlı ve aynı zamanda mesafeli bir karşılık verdi, öte yandan Karla, ona misafiriyle yalnız kalmak istediğini ima etmekle kaldı. Onun için böyle demişti, misafirim. Julián bu seremoniyi uzatabileceğine inanıyordu, sağduyuya sığınarak kuzen mi, arkadaş mı, yoksa anne kız mı olduklarını sormak hakkıydı. Tahmin edilebileceği üzere Karla'nın sabrı tükendi ve ona, Sen git yat, biz yalnız kalmak istiyoruz, yalnız kalmak istediğimizi anlayabileceğini ümit ediyorum, dedi.

Julián odasından iki kadının neler konuştuğunu dinleyebilmek için elinden geleni yaptı. Ama neredeyse tek söz bile etmediler. Sessizce durdular ve yaklaşık bir saat boyunca bu sessizlik uzadıkça uzadı, hatta katlanılmaz oldu. Kadınlar evden birlikte çıktı, Karla o gece eve dönmedi, sonraki aylarda da dönmedi. Geri gelmesinin tek sebebiyse

oturma odasının duvarına kırmızı boyayla ya da belki kanla yazdığı nottu: Defol evimden amcık ağızlı.

Karla aklına nadiren geliyor. Birkaç gün önce Daniela'nın kedisi öldüğünde Julián, Wislawa Szymborska'nın bir şiirini hatırladı ve kütüphaneye gitti, kızı teselli etmek için ona bu şiiri okumayı istiyordu. Raflarda bir süre arandıktan sonra o yeşil ciltli Hiperión baskısının Karla'nın evinde bıraktığı kitaplardan biri olduğunu anımsadı. Karla'nın hatırası neredeyse bütünüyle o duvardaki not gecesinde yanına almayı beceremediği kitapların hatırasıyla üst üste binmişti. Artık Karla bir kitap hırsızından başka bir şey değil. Bazen boş boş kitap raflarına bakınırken dişlerinin arasından onun için böyle söylüyor: Kitap hırsızı.

Karla'yı muhtemel annesi ya da hemşiresiyle çay içerken, diş tedavisi için para toparlamaya ya da Londra'ya veya Paris'e veya Lizbon'a seyahat etmenin yolunu bulmaya dair konuşurken hayal ediyor. Onca yılı Karla'yla birlikte geçirmiş olmak ona korkunç geliyor. Korkunç ve yıkıcı.

Artık Julián'ın gerçek bir ailesi var, cumartesi öğleden sonralarını fen ödevlerini yaparak ya da Tim Burton filmleri izleyerek geçiren ailelerden. Daniela yeni uykuya daldı, Julián ise kulak kesilmiş halde karısının dönmesini bekliyor, ama sadece oturma odasına birkaç ay önce yerleştirdikleri akvaryumdaki baloncukların boğuk sesi geliyor uzaktan. Julián, kirli suyun içindeki yeknesak gezintilerini sürdüren Cosmo ve Wanda'ya yaklaşıyor sessizce ve cama yapışıp pürdikkat onları izliyor. Julián birdenbire, teatral bir

edayla, bir bekçi tavrı takınıyor, bir balık bekçisi, balıkların akvaryumdan kaçmasını engellemek üzere özel eğitim almış bir adam.

Romanlarda birisi gelmediğinde, diye düşünüyor Julián, sebebi başına bir şey gelmiş olmasıdır. Ama neyse ki bu bir roman değil: Verónica birkaç dakika içinde gerçek bir hikâyeyle, gecikmesini haklı çıkaracak bir mazeretle geri dönecek, sonra da resim dersinden, kızdan, kitabımdan, balıklardan, artık bir cep telefonu almamız gerektiğinden, fırında duran bir parça muhallebiden, gelecekten, belki biraz da geçmişten bahsedeceğiz. Julián içini rahatlatmak için edebiyatın ve dünyanın gelmeyen kadınlarla dolu olduğunu düşünüyor, feci kazalarda ölen kadınlarla, ama en azından dünyada, hayatta, beklenmedik bir şekilde hastaneye giden bir arkadaşına eşlik etmesi gereken kadınlar da var ya da yolun ortasında lastikleri patlayan ama yanlarına bir kişinin gelip de yardım teklif etmediği kadınlar.

Verónica gelmeyen bir kadın, Karla orada olmayan bir kadındı.

Karla'nın annesi, gitmiş ve kimse onu beklemezken geri dönmüş bir kadın.

Karla orada hiç olmamış bir kadın.

Karla orada olan ama orada olmayan bir kadın. Çıktı, annesini aramaya gitti, tıpkı başkalarının ava gidişi gibi.

Çıktı, sigara almaya gitti. Karla orada yoktu, orada olmadı: sigara almaya, annesini aramaya, avlanmaya çıktı.

Verónica'nın lastiği patladı. Onu aramaya çıkamayacağı-

mı biliyor. Kızı evde yalnız bırakamam. Verónica lastiği değiştirecek.

Verónica yolun ortasında lastik değiştiren bir kadın. Her dakika yanından yüzlerce araba geçiyor ama kimse ona yardım etmek için durmuyor. Böyle olmuştur, diye düşünüyor Julián, Verónica'nın kaybolmuş, uzak bir caddede tek başına lastik değiştiren görüntüsüne tutunarak işin içinden çıkıyor.

Daniela uyanıyor. Gece yarısı olunca hep uyanıyor, saat on ikiyi vuralı kısa bir süre oldu. Cansız ve ağlamaklı bir sesle Julián'dan yanına gelip onu uyutmasını istiyor. Annen birazdan gelecek, diyor Julián, şimdi aradı, iyiymiş, bir arkadaşını hastaneye bırakması gerekmiş. Sancılanan hamile bir arkadaşını, diye ayrıntı veriyor. Sonra da ekliyor: Yolda iki lastiği patlamış.

Çocuk sancı sözcüğünü bilmiyor ve iki lastiğin patlamasının pek alışıldık bir durum olmadığından habersiz, ama Daniela annesi geciktiği için telaşlanmıyor, en azından tam olarak değil. Sadece Julián'ın yanında kalmasını, onu yeniden uyutmasını, karanlıktan korumasını istiyor.

Neden bütün çocuklar karanlıktan korkar bilmiyorum. Ben senin yaşındayken karanlıktan korkmazdım, diyor Daniela'ya ve bu bir yalan, ya da belki doğru: Julián çocukken karanlığın kendisinden korkmazdı, esas korkusu kör olmaktı. Bir gece etrafta hiçbir ışık yokken uyanmıştı: önce birisinin odayı *kilitlediği* hissine kapılmıştı, sonra da dehşet içinde kör olduğu hissine. O zamandan beri kör karanlığa, kilitli odalara tahammülü yok.

Bir "Ağaçların Özel Hayatı" masalı daha uyduralım ister misin?

Evet, diye yanıtlıyor Daniela.

Birkaç hafta önce Daniela, Hayır, diye yanıt vermişti. Birden, Ben artık masal için büyüğüm, tek başıma uyuyabilirim, demişti. Bu huysuzluğun çok belli bir sebebi vardı: Fernando'nun evinde, muhtemelen uzun bir playstation seansının ardından, annesiyle babasının düğün kasetini bulmuştu. Belki de Julián'ın kızın hayatında gittikçe daha fazla önem kazanmasından tedirgin olan Fernando kaseti çıkarmadı, tam tersine, çıt çıkarmadan gözlerini ekrana diken Daniela'nın sorularını yanıtlamaya can atarak yanına oturdu. Daniela eve döndüğünde dalgın ve yabaniydi, ancak çetin bir sorgulamanın ardından Verónica'ya üzüntüsünün sebebini açıkladı.

Hemen ardından telefonlaşmalar, Verónica'nın suçlamaları, Fernando'nun karmakarışık iddiaları ve alışılageldiği üzere kendini arabuluculuk rolünü üstlenmeye mecbur hisseden Julián'ın işi tatlıya bağlama çabaları geldi. Ortalığı yatıştırmaya çalışarak, Verónica nasıldır bilirsin, dedi Fernando'ya, ama aslında bu hiç de doğru sayılmazdı: Fernando zor müşterilerle nasıl başa çıkacağını, en uygun fiyatları nerede bulacağını, hatta gitarla Heitor Villa-Lobos'un birkaç parçasını çalmayı bile biliyordu ama Verónica'nın nasıl biri olduğunu kesinlikle bilmiyordu. Bunu öğrenecek vakti olmamıştı, çünkü evlilikleri ite kaka üç ay ya da Fernando'nun her zaman belirtegeldiği üzere yaklaşık yüz gün sürmüştü – Fernando, kendisine Verónica'yla birlikte geçirdiği o dönem sorulduğunda, Yüz Gün Savaşları'ydı, der, koca bir gülümsemenin ardından.

Verónica ve Fernando mutluluk şartını yerine getirmeye hazır evlenmişti. Bir süreliğine, sanki bütün kehanetlere rağmen şekil almış silik bir fikir değil de gerçekten bir çiftlermiş gibi, farklılıkları bir kenara koymayı kararlaştırmışlardı. Düğünde Verónica yirmi bir yaşındaydı, Fernando neredeyse otuzundaydı, Daniela ise ömrünün altıncı ayındaydı. Fernando zamanla, birlikte yaşamaya alışacaklarını düşünüyordu – buna karşılık Verónica bu evliliğin en fazla birkaç yıl süreceğini hissediyordu, Daniela ise hiçbir şey düşünmüyordu, çünkü altı aylık bızdıklar bir şey düşünmez.

(Tamam, kötü espriydi ama mecburiyetten yapıldı. En iyisi, o zamanların sadece bir şakadan ibaret olduğunu düşünmek – artık duyulmayan, kulak tırmalayıcı, gelip geçici bir ses.)

Daniela'nın o akşamüstü televizyonun karşısında neler hissettiğini anlamak için henüz erken. Ne de olsa annesiyle babasını ilk defa yan yana görüyordu, tıpkı gerçek bir çift gibi: Verónica gelinlik giymiş, saçları domates biçiminde toplanmış, şimdikinden daha zayıf ama çok güzeldi; Fernando ise sağa sola gülücük saçıyordu, gergin değildi, çok neşeliydi, üzerindeki kiralık smokini doğallıkla taşıyordu. İnce elli, diksiyonu mükemmel, çok zayıf bir rahip bu birlikteliği kutsuyor ve böylece Daniela'nın annesiyle babası bir tür mahcubiyet içinde usulca dudaktan öpüşüyordu. Güzel bir düğündü, en azından bazı anları güzeldi. Uzak akrabalar en küçük fırsatta mutluluk gözyaşlarını koyuveriyordu, öbür yanda ihtiyarlar ısrarla gençlerin arasına karışıyordu. Saçları briyan-

tinli memurlar, kalın düğümlü ve parlak renkli yeni kravatlarıyla boğuşuyordu, eşleri şık elbiseleri içinde zorlama gibi dursa da, pekâlâ hakiki bir neşeyle kameraya bakıyordu.

Daniela için annesiyle babasının öpüştüğünü görmekten daha sarsıcı olan, biri tuvalete gittiğinde ya da kendisine panç koymaya yeltendiğinde bir koldan ötekine geçirilirkenki gülen ya da ağlayan altı aylık halini görmek olmalı. Düğünün davetlileri ellerinde bardaklarıyla, kaçınılmaz şekilde Daniela'ya, Daniela'cığa, Dani'ye yapılan imalarla dolu içten sohbetlere dalmıştı, Şimdiden sonra, diyorlardı, daha da mutlu olacak. Henüz yaşını doldurmamış bebek, şimdi hiç hatırlamadığı insanların kucağında düğün için giydirilmiş ya da daha doğrusu süslenmiş, saydam saçları ve kırmızı yanaklarıyla ağlarken, gülerken ya da uyuklar halde görülüyordu.

Daniela ikinci videoyu, annesinin ikinci düğününün videosunu görmedi, hatta belki de hiç görmeyecek ama Verónica'nın Julián'la evlendiği günü belli belirsiz hatırlıyor. Çok fazla görüntü var: iki nikâh, iki düğün, iki farklı kader çizgisi. Bir yanda annesiyle babası ve altı aylık haliyle kendisi var, öbür yandaysa annesi, Julián ve beş yaşındayken yine kendisi. Kilisenin ürkütücü heybeti yerine yoksul bir büro, daha yeni cilalanmış ahşap bir yazı masası, sözü fazlasıyla uzatan bir kadın, yeni evli çiftin hızla imzaladığı kocaman bir defter ile kısa ve kesin bir öpücük. Ardından az sayıdaki davetlinin büyük bir alkış koparark tebrik ettiği anne, ikili ya da üçlü kucaklaşmaları hem isteyerek, hem istemeyerek kızına doğru koşuyor.

İkinci düğüne dair en sevmediği şey annesinin gelinlik yerine mavi bir elbise giymeyi tercih etmesiydi. Ama düğünde iyi vakit geçirdi. Doğal olarak hayatının ilk partisiydi, hatırladığı ilk parti: Verónica'nın Julián'la aşk hikâyesine adadığı devasa *tres leches* pastasından üç dilim yedi ve dans etti, çok dans etti, kuzenleriyle, büyükbabasıyla, annesiyle ve hatta bir zamanlar onun için öğle yemeklerine davet edilen bir misafirden biraz daha fazlası olan, ama şimdi, üç yıl sonra onu ağaçlarla ilgili bir masal anlatarak uyutmaya başlayan çaylak üvey babasıyla.

Bir "Ağaçların Özel Hayatı" masalı daha uyduralım ister misin?

Evet, diye yanıtlıyor Daniela. Julián ağırdan alarak oturuyor, çünkü gözleri, kulakları ağrıyor, emin değil: birden, sorumsuzca uyumak ve yarın ya da dün tazelenerek uyanmak isterdi. Kısa bir masal olmalı, sadece giriş, ta ki kız yeniden uykuya dalana dek: belki küçük bir bahçenin bitkileriymiş gibi ağaçları koruyan bir devin ya da bir pırnal meşesine tırmanan ve bir daha asla aşağı inmek istemeyen bir çocuğun macerası. Julián hikâyenin karışacağını hissediyor. Belki de uydurmak daha iyi, diye düşünüyor, belki anlamlı olan tek şey uydurmak:

Kavak ve baobap, parka gelmeyi alışkanlık haline getiren deli insanlar hakkında konuşuyor. Parka bir sürü deli insanın geldiği konusunda hemfikirler. Park delilerle dolu, ama benim en beğendiğim deli, diyor baobap, bir keresinde benimle konuşmaya gelen upuzun kollu bir kadın. Sanki dün-

müş gibi hatırlıyorum, oysa üzerinden çok zaman geçti, o kadın geldiğinde iki yüz on beş ya da iki yüz yirmi yaşında olmalıyım, sen daha doğmamıştın bile.

Julián birden hata ettiğini fark ediyor: Daniela, baobabın yaşını garipseyerek tilki uykusundan uyanıyor, özellikle de kavağın ve baobabın her zaman birlikte yaşadıklarını ve bu yüzden o kadar yakın arkadaş olduklarını, hayatlarını birlikte ekildikleri parkta geçirdiklerini düşündüğü için. Julián toparlamaya çalışarak panik içinde art arda bir sürü bilgi uyduruyor, bunların sonucunda baobabın bin beş yüz, kavağınsa ancak kırk yaşında olduğu ortaya çıkıyor. Daniela'nın kafası iyice karışıyor, Julián kaldığı yerden devam ediyor, hikâyeyi toparlamak için kendini zorlaması gerektiğinin farkında:

Kolları, dedi baobap, upuzun bir kadındı. Başta bir kız çocuğu olduğunu düşünmüştüm, çünkü dişlerinde tel vardı ama çocuk değildi, upuzun kollu bir kadındı, kolları yere kadar uzanıyordu. Pek güzel bir kadın sayılmazdı, daha ziyade enteresandı: yeşil gözler, kısa beyaz saçlar, esmer bir ten ve dişlerinin arasında büyük teller ve yere değen o uzun kollar. Ressamdı ya da bir zamanlar ressamlık yapmıştı, adıysa Otoko'ydu.

Julián deli kadına odaklanmaya karar vermişti ama artık onun deli bir kadın olduğunu düşünmüyordu, yalnız bir kadın, ya da sadece ağaçlarla konuşan bir kadın olduğunu düşünüyordu. Böylece Otoko'nun yaşlı baobap karşısındaki monoloğunu seslendirmeyi denedi:

Ben ressamım, dedi Otoko, ama bir sorun çıktı ve artık ressamlıktan vazgeçmem gerekiyor. Sorun bu uzamış kollarımda. Bu kadar uzun kollarla resim yapmak çok zor, gözlerim ağrıyor, tuval uzağımda kalıyor, zar zor görebiliyorum.

Gözlük verdiler ama kullanmayı düşünmüyorum, en azından tellerim çıkarılana kadar. Çocukluğumdan beri sloganım şuydu: Ya tel ya gözlük. Telleri seçtim, sonradan kollarının bu kadar uzayacağını ve resim yapamayacağımı, başıma bunların geleceğini nereden bileceğim ki.

İnsanların kolları normalde bu kadar uzamıyor. Dallar uzar, dallar öyle, bunu sen benden daha iyi bilirsin baobap. Dallar ölüp gidene dek uzar ama insanların kollarının bu kadar uzaması pek sık rastlanan bir durum değil.

Alışıldık bir durum değil ama belki o kadar da tuhaf bir şey değildir. Belki ben binde birim ya da belki milyonda birim ve bundan memnunum, nereden baksan bir ayrıcalık. Hem bir sorun hem bir ayrıcalık.

Bu nedenle kendime başka bir iş bulacağım. Yerden yaprak toplama işiyle uğraşmak istiyorum, çünkü kolayıma geliyor, eğilmem bile gerekmiyor. Bütün gün parklarda gezinip yerden yaprakları toplayacağım.

Daniela yeniden uykuya daldığından artık gerek kalmasa da Julián hikâyeyi anlatmaya devam etti, ama şimdi konuşan ressam ya da yaprak toplayıcısı değildi, başka bir kadındı, Otoko'dan daha güzel ya da en azından kolla-

rı o kadar uzun olmayan, normal kollu bir kadın. Bu kadın Verónica değil, kesinlikle şu sıralar uzak bir caddede dolanan Verónica değil. Her nedense Verónica, Julián'ın yüksek sesle boşluğa ya da uyuyan kıza uydurup anlattığı masalda yer alması mümkün olmayan tek kadın.

Verónica ve Julián, Daniela'nın o eski düğün kasetini bulduğu günü, tedirgince ya da Verónica'nın Julián'ın sırtını ısırırken gülerek söylediği gibi arsızca sevişmek için fırsat bilmişlerdi.

İki şişe şarap devirmişlerdi ve geceyi şimdiki zamanı sonsuzluk içinde genişleten büyük büyük cümlelerle kendilerinden geçerek sonlandırmışlardı. Bu gerçekten de bir kaçamaktı, gerçeklikten ani bir kaçıştı. Verónica, Julián'a baktı ve ağır ağır, âdeta kelimeleri hecelercesine dedi ki: Eğer ben ölürsem kızının Fernando'yla yaşamasını istemiyorum. Seninle ya da annemle kalmasını tercih ederim. Kötü bir filmdeki mükemmel eş rolüne bürünen Julián, Verónica'yı sımsıkı kucakladı ve dedi ki: Sen ölmeyeceksin. Ve yeniden içine girdi, tekrar gülüştüler, sabaha kadar içmeye ve sevişmeye devam ettiler.

Bu cümlelerin hatırası ona etine batan sivri uçlu bir iğne hissi veriyor. Daha biraz önce umutsuzluğunu artıran bir dizi gereksiz telefon etti. Julián evin dört bir yanında ayakkabısının içinde parmaklarını büzerek zoraki adımlarla dolanıyor, sanki çiçekle ya da mayınla dolu bir tarlada yürüyor. Kızın odasında Sünger Bob şeklindeki saat sabaha karşı iki buçuğu gösteriyor. Julián, İlk kez birisi o saatin sabaha karşı iki buçuğu gösterdiğine şahit oluyor, diye düşünüyor,

bu önemsiz gerçeklik bekleyişini telafi edebilirmiş gibi.

Sırf haksız bir kanunun kaprisine boyun eğmek için olsa da roman devam ediyor: Verónica gelmiyor. Şimdilik eski bir döneme ait görüntüler yok, arkada çalan müzik de yok, sadece yersiz olduğu besbelli, abartılı bir cümle, Julián'ın önce gittikçe yükselen, sonra da sessizliğe kavuşana dek kısılan bir sesle tekrarladığı, abartılı bir cümle var – sanki gizlenmiş bir koltukta oturan birisi, bu yersiz cümleyi on kez tekrarlayan Julián'ın sesiyle oynayarak eğleniyor: Ben ölüleri olmayan bir aileden geliyorum, diyor, camlı bir bölmeymiş gibi duvara bakarak: merhaba, ben ölüleri olmayan bir aileden geliyorum.

Çok uzun zaman önce, fakültedeki gizli bir avluda ot tüttürüp kavun eşliğinde ağır yudumlarla köpeköldüren içiyordu. Akşamı, sınıftan bir grup arkadaş, birbirlerine aile hikâyelerini anlatarak geçirmişti, ölümle ilgili hikâyeler kendilerini ısrarla dayatıyordu. Orada bulunanlar içinde hiç ölüsü olmayan bir aileden gelen tek kişi Julián'dı ve bu saptama onu tuhaf bir ıstıraba sürüklemişti: arkadaşları, ölen anne babalarının ya da ağbilerinin ve ablalarının evde bıraktıkları kitapları okuyarak büyümüştü. Ama Julián'ın ailesinde ne ölüler ne de kitaplar vardı.

Bir ikiz villa ve azgın çiçeklerle dolu bir ön bahçe: her yaz tuğlaların üzerine bir kat kar beyazı boya atarlardı – bu rengin adını tekrarlamak hoşuna gidiyor: kar beyazı. Belki de ev sadece bir ya da iki kez boya badana görmüştü, ama

Julián, her yıl yazın başına doğru ailenin cümbür cemaat tuğlaları boyamaya giriştiğini düşünmek istiyor. Uzun yıllar boyunca ev yeniliğini korudu. Belki de hâlâ yenidir, belki de oraya yeni bir aile taşınmıştır, olabilir, diye düşünüyor Julián, içeri saklanmaları uzun sürmez.

Julián yoğun nostalji bulutunu dağıtmaya çalışırken 1984'ten, Los Angeles Olimpiyatları yılından gökyüzüne saplanan bir cirit görüntüsüne rastlıyor. Bonzai takıntısı yüzünden şüphesiz zaman kaybetti. Şu anda yazmaya değecek tek kitabın 1984'ün o günlerine dair uzun bir hikâye olduğuna inanıyor. Yerinde ve işe yarar tek kitap bu olur.

Biraz zorlanarak da olsa bu manzarayı öbürlerinden ayırmayı beceriyor: televizyonun karşısındaki siyah, gerçeğinden farksız suni deri bir koltuğa oturmuş ya da oturtulmuş, gözlerini bir ciridin havada uçuşuna dikmiş. Bu orta halli evlerin dibinde ölüm yaşıyor ama 1984'ün çocuğu bunu bilmiyor, nereden bilecek ki: bir ciridin havada uçuşunu ya da yürüme yarışını seyrediyor – koşması yasaklanmış o Meksikalı atletleri seyretmekten büyük zevk alıyor, onların kusursuzca ilerledikleri, pürtelaş yürüyüşlerini taklit ederek eğleniyor.

O akşamlardan birinde Julián'ın babası işten eve dört koca koliyle dönüyor, Julián ve kız kardeşi kolilerin açılmasına yardım ediyor: ilkinden yüz kasetlik "Büyük Besteciler" koleksiyonu çıkıyor, geriye kalan üç kolinin içindeyse dünya, İspanyol ve Şili edebiyatından oluşan bir kütüphane var; kalın, samankâğıda ucuz basım, sıra sıra bej, kırmızı ve kahverengi onlarca kitap. O zamana kadar evde sadece

otomobil bakımıyla ilgili bir ansiklopedi ve BBC'nin İngilizce öğrenme seti vardı. Bu yeni kitaplar, ailenin refah seviyesi düşünüldüğünde, eve az da olsa zenginlik getiriyor.

Bu ailenin kurulması kolay olmadı. Arkadaşları unutup yerine yenilerini bulmak gerekti. Kendini çalışmaya adamak gerekti – at gözlükleriyle kalabalığın içinde yol almak, bir dünya can sıkıcı soruya göğüs germek, mutsuz ama yoksul olmayan bir geleceğe erişmek için bir patika ya da kestirme yol arayarak ilerlemek gerekti. Artık kimsenin sandığı yok ya da sadece boş, boşaltılmış sandıklar var, içinde yüzüklerin, saç tutamlarının, yırtıldı yırtılacak katlanmış mektupların, sepya fotoğrafların olmadığı sandıklar. Hayat, canlı ve keskin renklerle şipşak bir geçmişin kurulduğu kocaman bir albüm.

Julián saplantısına lanet okuyor: Karla'yla yaşadığı dönemde esas aşağıdaki bardan gelen konuşmaları bir deftere geçirmekle uğraşmalıydı. Keşke öyle yapsaydı. Ölü bir görüntünün üzerine ışık tutmaktansa tıpkı o 1984'teki çocuğunki gibi hayatları anlatmalıydı. Edebiyat yapmak yerine aile aynalarında kaybolsaydı çok daha iyi ederdi. Sadece iki bölümden oluşan bir roman düşünüyor: ilki çok kısa, çocuğun o zamanlar bildiklerinin dökümünü yapıyor; ikincisi hayli uzun, aslında sonsuz, çocuğun o zamanlar bilmediklerini anlatıyor. Bu hikâyeyi yazmak istediğinden değil. Bu bir proje değil. Aslında bu hikâyeyi yıllar önce yazmış olmayı, şimdi de okuyabilmeyi isterdi.

Gün sona erdiğinde, kütüphane oturma odasına kurul-

duktan sonra, baba aileyi Monopol kartonu etrafına topladı. Bazı ailelerde gece saat dokuzu vurunca erkek kendini şaraba, kadınsa ütüye verir, bahçede yara bere içinde kalan ya da bir odada karanlık oda* oynayan, ya da banyoda sabun köpüğünden baloncuklar yapan, ya da mutfakta kesik sütle tuhaf tatlılar yapmaya çalışan çocukları kendi kaderleriyle baş başa bırakırlar. Ayrıca gecenin çöküşünü ciddi salon sohbetleriyle karşılayan aileler de var. Bir de o saatlerde yüzlerine sinen acının halesiyle ölülerini anan aileler var. Kimse oyun oynamaz, kimsenin çıtı çıkmaz: büyükler kimsenin okumayacağı mektuplar yazar, çocuklar kimsenin cevaplamayacağı sorular sorar.

Buradaysa, öbürlerinden farklı olarak, sokağa çıkma yasağı saatinin gelmesini Monopol oynayarak bekleyen bir aile var. Her şey hazır: hastane, hapishane, sinema, banka, zarlar, şans kartları, evler, binalar, sokaklar. Oyuncular alt tabakadan gelip yukarıları zorlayan ciddi bir adam, yüzü sevecenlik ve hüzün dolu bir kadın, güzel ve narin bir kız çocuğu ve sekiz dokuz yaşlarında, adı Julio olacakken Julián olan küçük bir oğlan çocuğu – bu inanması güç ama yine de doğru bir hikâye: ona Julio adını vermeyi düşünmüşler, nüfus memuruna da aynen böyle söylemişler ama adam Julián duymuş ve nüfus kaydına da Julián yazmış, anneyle baba adama itiraz bile edememiş, çünkü o yıllarda bir nüfus me-

* *Pieza oscura*: Karanlık oda. Bir çocuk oyunu ve Şilili şair Enrique Lihn'in 1963'te basılan şiir kitabının adı. Oyun saklambaca benzer, ama ev içinde karanlıkta oynanır. Amaç ebenin dokunduğu kişinin kim olduğunu anlamasıdır. (ç.n.)

muru dahi karşısında kayıtsız şartsız korku ve saygı beslenilmesi gereken kişilerdenmiş.

Masanın etrafında esmer bir adam, beyaz bir kadın, daha az beyaz bir kız çocuğu ve daha az esmer bir erkek çocuğu var. Esmer adam hep kazanıyor. Beyaz kadın hemen sıkılıyor ve oyunu bırakıyor. Daha az beyaz kız çocuğu her şeyini kaybedene kadar oynamaya devam ediyor ve kıpır kıpır gözlerle, bir dahaki sefere esmer adamı yeneceğine dair kendi kendine söz veriyor. İsmi değiştirilmiş daha az esmer çocuğun gözü ne kazanmakta ne de kaybetmekte, sadece daha fazla kola istiyor. Kızının vazgeçmemesi babanın hoşuna gidiyor ama yine de onu yenmekten, kazanmaktan, hep kazanmaya devam etmekten memnun. Anneyse tam tersine, biraz önce malını mülkünü ipoteğe yatırdı ve parayı çocukları arasında eşit şekilde bölüştürdü. Oturmuş bir Violeta Parra şarkısının akorlarını çalıyor, birazdan şarkıya başlayacak. Hikâye bu, ne eksik ne de fazla: onları oyun oynarken görüyoruz, 1984 yılındaki yüzlerine bakıyoruz, onlara gülüyoruz, onlara üzülüyoruz, dürüst ve gergin can sıkıntıları içindeki onlara eşlik ediyoruz.

Şimdi Julián gök mavisi bir sokağın, Tobalaba'nın yakınlarında yaşıyor, daha önce mavi bir sokağa, Irarrázaval'a birkaç adım mesafede yaşıyordu, Ñuñoa Meydanı'nın karşısında, düşmanına dönüşmesine ramak kalmış bir kadınla. O eve Monopol'de olmayan başka sokaklardan geçerek gelmişti. Bu sokaklar Monopol'de yoktu, çünkü büyük başkentin batı yakasında, uzakta kalıyorlardı. Bu renksiz so-

kaklar insanın hafızasında grimtırak bir tona bürünüyor. Julián'ın çocukluk ve ilkgençlik yıllarında bu sokaklar beyazdı. Tozlanalı çok olmadı. Zaman onları kirletmeyi ancak şimdi, kısa bir süre önce becerdi.

Saat sabahın dördü ve Julián daha önce hesaba katmaya direndiği bir ihtimal üzerine düşünüyor: Verónica uzakta bir caddede mahsur kalmadı, onu bu defasında artık dönmemeye ikna eden bir adamın evinde kaldı. Ayrıntıları atlamadan sahneyi gözünde canlandırıyor: rutubetli duvarları ve katalitik soba ışığının aydınlattığı, durup poz verecek, kameraya el sallayacak vakitleri bile olmayan âşıkları gözünün önüne getiriyor. Havada portakal kabuğu ya da tütsü kokusu, birbirine sürtünen vücutların yaydığı esans var – bir de parlak kaslar ve Verónica'nın sıcak kadife teni.

Burası bir ev değil, diye düşünüyor Julián. Onun yerine aynalarla dolu, yapay sesli minik havuzuyla gösterişli bir oda yaratmak için uzun uzun düşünüyor. Güçlü bir viskiyle sersemlemiş, birkaç fırt kokainle yükselmiş Verónica'yı düşünüyor, birinin üzerinde telaşsızca hareket ediyor. Bu sorgulanması mümkün olmayan, yuvarlak bir açıklama: Verónica hâlâ gelmedi, çünkü resim öğretmeniyle yatakta, kısa bir düzüşme oldu, daha sonra uzadı. Böyle şeyler olur. Tam şimdi resim ya da gramer ya da kuantum fiziği hocası içine altıncı ya da yedinci kez giriyor – Boş ver, diyor Julián yüksek sesle: boş ver, kızı çoktan yatırdım, çoktan ona bir masal anlattım, hiç acele etme, sikişmene bak, lafı mı olur bokkafa, son kez ağzına almak için hâlâ vaktin var

Ama bu, dilenci kılığına girdiğin ve milletin seni aşağılamasına katlanman gereken yarışma programlarından biri değil. Julián, bu korkunç varsayımın ateşini harlasa bile olay örgüsünü değiştirmeyi beceriyor: karısının gecikmesinin sebebi bu değil, çok emin. Verónica'nın uzakta bir caddede kaybolmuş haldeki görüntüsü yeniden yakınlaşıyor, bir tür gerçekliğe dönüşüyor.

Tıpkı kafesindeki bir aslan gibi yere uzanmış – aslında daha çok bir kediyi ya da küçük kızın birkaç ay önce acıyarak seçtiği egsantrik, tipsiz balıkları andırıyor. Eğer bunu atlatırsak, diye düşünüyor Julián, Valdivia'ya ya da Puerto Montt'a tatile gitmek için para denkleştiririz ya da belki bu kadar beklemeye gerek yok: bunu atlatırsak, cumartesi günü sonunda ilk kez kar görmeye gideriz. Sınıfsal nedenlerle daha önce bu fikre hiç yanaşmıyordu ama şimdi fikrini gözden geçiriyor: Şili'nin karı zenginler içindir, Julián bunu çok iyi biliyor, fakat kendisine uzak ama belli bir süre sonra sevimli kişilere dönüşen insanlarla birlikte yaşamaya alıştı artık. Plan hemen suya düşüyor, ömrü uzun olmuyor. Kullandığı dilde derin bir çatlak buldu: Bunu atlatamayacağız. Bunu atlatmak demek, Verónica'nın saatlerdir kapalı duran eşikten hiçbir şey olmamış gibi geçmesi demek. Bunu atlatmak demek, belki de, uyanmak demek. Ama uyanamaz: zaten uyanık.

Her şeye rağmen karı düşünmeye devam ediyor, romanlara havale edilmiş hayali uzamı: gençlerin ağır hastalıklara

yakalandığı, ihtiyarlarınsa geçmiş aşkları yâd ettiği bir dünya. Kar kaba ve heybetli bir Japon işi, tıpkı saplantılı olduğu bonzailer gibi. Karı tanımayı, tanımış olmayı istiyor, hep istedi, öteden beri. Mesela on sekiz yaşındayken, bir otobüse atlayıp beş yıldızlı bir otelin mutfağında, yeni emekli olduğu her halinden belli bir askerin, otoriter bir şefin emrinde iş bulmuş olmayı isterdi. Kendini aşağıdan, karın içinden, minicik turistlerle dolup taşan bir telesiyeje bakarken hayal ediyor.

Beyaz odanın duvarına yaklaşıyor: gereksiz bir ciddiyetle duvarın kış beyazı mı, kar beyazı mı olduğunu anlamaya çalışıyor. Bir duvarı karın rengine boyamanın mümkün olup olmadığını bilmiyor. Karı tanımıyor. Gözlerini kapıyor ve yirmi, yirmi beş saniye kadar gözkapaklarının üzerine bastırıyor. Ve ihtiyatla, korku içinde, bazen resim yapmayı öğreten bir kitabı anımsatan o keskin hatlı hikâyeye dönüyor. Üç oda ve üç küçük halk kütüphanesi var: mavi, beyaz, yeşil, bej, kırmızı ve kahverengi. Arturo Prat Sokağı kahverengi. Şili edebiyatı kahverengi. Oda beyaz, belki kar da beyaz. Sokaklar beyaz değil, sokaklar açık mavi ya da lacivert, su yeşili, zümrüt yeşili, kırmızı, pembe, sarı: Ahumada kırmızı renkli, Recoleta pembe ve şimdi yaşadığı sokağın paralelindeki Tobalaba gök mavisi, tıpkı Bilbao gibi. Diez de Julio ve Vicuña Mackenna turuncu renkli sokaklar.

Baba ve çocuklar Monopol oynarken anne nota kaçırmamaya çalışarak, büyük bir dikkatle Violeta Parra'nın bir şarkısını tıngırdatıyor. Annem, diye düşünüyor Julián, sanki sağcı şarkılarmış gibi solcu şarkılar söylerdi. Annem söyle-

menin kendisine hiç yakışmadığı şarkılar söylerdi. Geceleri koltuğa uzanıp gerçek acıların hayalini kurarak oyalanırdı. Annem solcu şarkıları sağcı şarkılara dönüştüren bir mekanizmaydı. Annem, siyahlar giymiş öbür kadınların, ölen yakınlarının yasını tutmak için söylediği şarkıların aynısını yüzünü saklamadan söylerdi.

Ve annesinin Violeta Parra'nın o şarkısını ahenkle söyleyen tatlı sesini duydu:

Seni unutmak için
Toprağı ekip biçeceğim
Orada rastlarım herhalde
Acılarımın tesellisine.

Şimdi karanlıkta Violeta Parra'nın bakıra benzeyen yüzünü arıyor: onu, çiçeklerle konuşan yalnız bir kadının görüntüsünün izini sürdüğü gecede, yüksek tavanlı, toprak zeminli buz gibi bir odada şarkı söylerken hayal ediyor:

Melisa tomurcuğu
Acılarım katmerlendiğinde
Bahçemin çiçekleri
Bana hemşire olmalı.

Bahçemin çiçekleri / bana hemşire olmalı, diye şarkıyı söylüyor Julián, kuru bir mırıltıyla. Bir süredir bunun hayatında dinlediği en güzel şarkı olduğunu düşünüyor. Ama şimdi bu müziği geride bırakabilmeyi isterdi.

Beklemekten bitkin düşen Julián, yalnız kadınların, kendi kendilerine konuşan kadınların uzun ve karmaşık bir listesini döküyor. En sevdiğim deli, Emily Dickinson, diye düşünüyor. İki kişi oldu, diyor, Violeta Parra ve Emily Dickinson, onlar yalnız kadınlar listesinin başını çekiyor, onlar bahçede boşlukla konuşuyor. Emily Dickinson'ın beyaz ve umursamaz yüzünü görüyor: *Our share of night to bear / Our share of morning*, diye boşluğa doğru, uyuyan çocuk için yüksek sesle söylüyor Julián. Kendi sesini bulmuş gibi Emily Dickinson'ın dizelerini elinde olmadan tekrar ediyor: *Our share of night to bear / Our share of morning.*

Beceriksizce sadece başlığı çeviriyor, başlıktan fazlasını değil: geceden payımıza düşene katlanmak, gecenin bize verdiğini taşımayı bilmek, geceden payımıza düşeni yüklenmek, karanlığa katlanmak. Kalemin ucu çizgiler çiziyor, mürekkep sayfayı kara suyla kaplıyor. Julián kara sayfaya sesler ekliyor. Gerçek mesleği ses eklemek. Gerçek mesleği geçip giden ya da birdenbire caddenin ortasında duran arabaları saymak. Gerçek mesleği yalnız kadınları ve karanlık kar parçalarını çizmek. Gerçek mesleği kelimeler yaratmak ve onları gürültünün içinde unutmak.

Şimdi bir kez daha, tıpkı bir deli gibi, boşluğa doğru yüksek sesle söylüyor: hoş görmek, dayanmak, yüklenmek, katlanmak, taşımak, tahammül etmek, sorumluluğu üstlenmek, gecenin sorumluluğunu üstlenmek – karanlığı kabullenmek, geceden payımıza düşeni taşımayı bilmek, gecenin bir bölümünü kabullenmek, karanlığı yenmek, ışıktan artakalmak, gecenin içine dalmak, karanlığın sorumluluğunu

üstlenmek, gecenin sorumluluğunu üstlenmek.

Kalemin ucu çizgiler çiziyor, mürekkep sayfayı kara suyla kaplıyor.

Peki ya Daniela? Daniela ne olacak?

Kırk dakikadır bir fincan çayı karıştırarak oturuyor. Acilen yanıtlanması gereken o soru karşısına dikilmiş ama mesafe almasını sağlamıyor – istediği bu: mesafe. Yıl yıl ya da kilo kilo mesafe satın almak, yaratmak, elde etmek istiyor, saat neredeyse sabahın beşi oldu ve kitap hâlâ sürüyor. Kitap kapansa da sürüyor.

Ve o öteki kitap, canını çıkarıncaya, anlamını kaybettirinceye kadar okuduğu, tekrar okuduğu kitap: Daniela bir gün o kitabı okuyacak. Okuduktan sonra Julián'a gidip diyecek ki, "Romanını okudum" "Beğendim" "Beğenmedim" "Çok kısa" Ya da gitmeyecek, çünkü o zaman Julián çok uzaklarda olacak, tek başına, belki de kendi çocuklarıyla. Bu son ihtimal onu çok rahatsız ediyor.

Kafasını dışarının buz gibi havasına daldırması gerek. Pencereleri açması gerek ama pencereleri açmaktan vazgeçti. Kurallarını bilmediği bir oyunda körlemesine yeni pozisyonunu arıyor.

Belki de hiç sahip olmadığı düşmanlar birleşmeye karar verdi.

Belki de her şey çok basit, ancak o her zamanki gibi

abartıyor: sükûnet geri gelecek ve belki de o sonunda kısılmış bir ses olacak. Yaşlandığında olmayı, olmayı becermek istediği şey bu: kısılmış bir ses.

Gelecek kısılmış seslerin, diyor Julián yüksek sesle.

Merhaba, iyi geceler, diyor, ben kısılmış bir sesim.

Piyasada bulabileceğiniz en iyi kısılmış ses benim.

Daniela'yı düşünüyor, on beş yaşında, bir otobüste, bir kır gezisinden dönüyor: teni hafif kararmış ama bakışları aynı – yeşile çalan gözleri sakin sakin manzarada geziniyor. Kitap okumuyor, müzik dinlemiyor; arada bir uzun kirpiklerini birbirine doluyormuş gibi gözlerini kırpıyor, hemen ardından çorak tepeler, salınmış atlar ve ısrarcı reklam tabelalarından oluşan manzaraya geri dönüyor.

Daniela'yı yirmi yaşındayken düşünüyor, bir bekleme odasında, dergileri karıştırıyor, mavi meçli saçlarını topluyor. Julián, Daniela'nın neyi beklediğini, kimi beklediğini öğrenene kadar bu görüntüde kalabilir. Ama o kadarını bilmek istemiyor. Azını bilmek istiyor, kendisine yetecek kadarını.

Sonra onu yirmi beş yaşındayken düşünüyor, bir parkta: Daniela iki elini güneşe siper etmiş ve uzaklardaki dondurmacıyı ya da pamuk helvacıyı ya da onu pikniğe veya mangala veya peyote yapmaya davet eden arkadaşlarını arıyor.

Ve otuz yaşındayken; Julián böyle beşer beşer düşünüyor, Daniela'yı otuz yaşındayken, plajda sevgilisi Ernesto'yla beraber düşünüyor. Kumsalda yürüyorlar, Ernesto öne geçiyor ya da belki Daniela adımlarını yavaşlatıyor, kumun altındaki zemini hissetmek için yere kuvvetlice basıyor.

Daniela otuz yaşına geldiğinde Julián'ın romanını okuyacak. Bu bir kehanet değil, Julián'ın kehanette bulunacak gücü yok, ayrıca tam anlamıyla bir dilek de sayılmaz, daha çok bir plan, bir gecede çalakalem çıkmış, ümitsizlikten yazılmış senaryo gibi bir şey. Bugüne ihtiyaç duymayan bir gelecek hayal etmek istiyor; gelecek kendini bugünden kurtarabilsin diye olayları özgür iradeyle, aşkla yerlerine oturtuyor.

Verónica'nın gelmesi ya da gelmemesi, ölmesi ya da sağ kalması, kurtulması, kalması önemli değil; her ne olursa olsun Daniela otuz yaşına basacak ve Ernesto diye bir sevgilisi olacak. Otuz yaşındayken, her ne olursa olsun, Daniela kitabını okuyacak, diyor Julián: sesi bir yudum kuru hava gibi; yüzü korkusuzca gölgeye karışıyor.

Julián silinip giden bir leke.

Verónica silinen ama iz bırakan bir leke.

Gelecek Daniela'nın hikâyesi.

Julián o hikâyeyi, gelecekteki o günü düşünüyor, yazıyor: sahne aynı, Daniela şimdiki, o zamanki evde yaşamaya devam ediyor, ev kısa bir süre önce tadilat görmüş – duvarlar artık yeşil, mavi ve beyaz değil, ama bazı eşyalar aradan geçen yıllara rağmen el değmeden kalmış: Daniela çayı, ekmek kızartma makinesini, dikiş kutusunu, el fenerini, yazlık elbiseleri nerede bulacağını biliyor. Artık ne kirli halılar ne de çatlak bardaklar var. Artık ne örümcekler ne kakalaklar ne de karıncalar var. Daniela her zamanki odasında kalıyor, mavi odada, beyaz odadaysa kitaplar ve CD'ler duruyor

– misafir odası artık adına yaraşır bir oda: arkadaşlarının neredeyse tamamı evlerinden ayrıldıktan ya da işlerini kaybettikten sonra orada kalmış.

Psikolog olmuş. Bir zamanlar herhangi birinin bir karar almadan önce psikoloğuna danışmaması düşünülemezdi. Bu Şili'ye görece geç gelen ve çok kısa süren bir modaydı: bir geceden sabaha, elbette ki yoga ve reiki uzmanlarının ortalığı istila etmesiyle yüzlerce psikolog işsiz kaldı. Daniela Şili Üniversitesi'nde psikoloji okumaya başladığında psikologluk çoktan belirsiz bir mesleğe dönüşmüştü. Mezun olduktan ve birkaç ay işsizliğe direndikten sonra nihayet devlet radyosunda bir sunuculuk işi buldu.

Daniela'nın programı sabah dokuzdan on bire kadar sürüyor ve devlet radyosundaki diğer bütün programlar gibi halkın sesine yer veriyor. Daniela her gün yayına başlamadan önce duşunu alıyor ve kahvaltı ediyor ama bu sefer gayret göstermemeye kararlı. Program başlamadan iki dakika önce birkaç parça ses geçirmeyen sünger alıyor ve süngerleri dikkatlice odanın kapılarına ve pencerelerine yerleştiriyor. Yatağa geri dönüyor, kırmızı bir düğmeye basıyor ve minik bir provadan sonra ikna edici bir ses tonuyla konuşmaya başlıyor.

Daniela'nın sesi kafa karıştırıcı bir tazeliğe sahip. Küçük bir kız çocuğunun boğuk sesi ya da elli yaşında bir kadının sıcak sesi gibi. Dinleyicileri yaşını bilmiyor, çünkü kendinden çok az bahsediyor; ilk telefon gelinceye kadar öy-

lesine bir konu hakkında konuşmaya başlıyor, ama seçtiği konunun kimliğini açığa çıkarmamasına çok dikkat ediyor. Bu açıdan annesine benziyor: bedavadan güven yok, sadece genellemeler, zeki ve esprili yorumlar, keyfe keder haller, iri laflar var ama yine de onları dillendiren sese dair çok az şeyi ortaya koyuyorlar ya da hiçbir şeyi çaktırmıyorlar. Meslektaşlarının çoğu hiç utanmadan başkalarının sabrını sınayarak egolarını çitiliyor. Ama o böyle yapmıyor. Bu yüzden onun programını dinlemek zevkli.

Ernesto'yla ne zaman tanıştı? Üniversitede mi, acaba sınıf arkadaşı mıydı, öğrencisi miydi, hocası mıydı? Bir panelde konuşurken Daniela'yı en ön sırada ya da en arka sırada gören bir katılımcı, bir akademisyen miydi? Ernesto kim? Nasıl biri? Hiç önemi yok: mesele Daniela'nın evinde, bu evde birlikte yaşıyor olmaları, her ne kadar bugün yalnız olsa da – dün onu uğurlamaya havalimanına gitti, bir ekolojik turizm projesi üzerinde çalıştığı Quito'ya seyahat ediyor.

Ernesto'nun bu kadar sık seyahat etmesi Daniela'nın hoşuna gitmiyor, bu yüzden şimdi, bir dinleyici sırlarını anlatırken, üzerinde hafif bir sersemlik hissediyor; yine Ernesto'suz bir ilk gün, artık gayet iyi bildiği bir zaman dilimi. Yalnızlık ve hafif sersemlik zamanı. Daniela duraksamaları hızla geçiştiriyor, cümleleri haşince yarıda kesiyor ama yine de içtenliği sürüyor, bilincini asla onu günü gününe dinleyen bir grup müptelanın varlığını unutacak kadar yitirmiyor.

Yalnızlıktan her defasında biraz daha fazla zevk aldığını reddetmesi mümkün değil, ama buna karşılık Ernesto'lu

haftalar zorlayıcı ve inişli çıkışlı geçiyor. Şiddet var diye ya da bezginlik yüzünden değil. Bu bir tür defo, birisinin, Ernesto ve Daniela'nın yüzlerini gelecek nesillere çevirdiği resme saçtığı boya. Ernesto'nun çok yakında artık hiç dönmeyeceğini biliyor. Kendini şaşkın, sonra öfkeli ve nihayet azimli bir sessizlik içinde hayal ediyor. Böylesi iyi, fazladan vaat yok, olması gerektiği gibi: sevmekten vazgeçmek için seviyor ve başkalarını sevmek ya da bir süreliğine veya sonsuza dek yalnız kalmak için sevmekten vazgeçiyor. Bu temel doktrin. Tek temel doktrin.

Bakışını akıntıya sabitle: köprü ilerliyor, biz ilerliyoruz, su sabit, akmıyor. Üvey babası Julián, onu küçükken arada sırada götürdüğü köprüde böyle söylemişti. Başta zorlanıyorsun ama sonra gözün alışıyor, tıpkı bir figür, bir ejderha, bir ayı ya da bir yüz görene kadar bakman gereken o garip çizimler gibi; tekrar bak, bakışını sabitle, ilerlediğini, köprünün ilerlediğini hissedene kadar, nehir bir nehir olmaktan çıkana kadar gözlerini sudan ayırma. Su hızını kaybediyor, şimdi suyun üzerinde, bir teknede ilerleyen sensin.

Julián, Mapocho Nehri üzerindeki bir köprünün korkuluklarına dayanmış; Daniela bu anısından hiç bahsetmedi ama ilişki kurmak için bu anıdan birçok kez faydalandı. İlki küçük bir ihanetti, başka bir deyişle haylazlık: on beş yaşındayken bir akşamüstü babasıyla, gerçek babasıyla gezinirken onu köprüye götürme isteğine karşı koyamamıştı ki bunun için hayli uzun bir yol yürümeleri gerekecekti. Gizemli tavırlarla babasının elinden tutmuş onu sürüklüyordu, köprüye geldiklerindeyse sanki kendi sözleriymişçesine hesaplı bir ağırbaşlılıkla Julián'ın sözlerini tekrarladı. Az kalsın ona üvey babasıyla yaptığı uzun yürüyüşlerden, sırf akıntıya biraz bakmak için şehri bir uçtan öbür uca kat ettikleri günlerden söz edecekti. Ama yapmadı. Onun yerine, Burası benim en sevdiğim yer baba, dedi ve yalan söylemi-

yordu: burada nehir durmuş gibi yapabilirsin, köprü karadan uzaklaşan ya da karaya yaklaşan bir gemi olur.

O gezintiden sonra Daniela bunu sadece kendisinin bildiği bir oyuna, bir şifreye dönüştürme kararı aldı: sevgililerinin her birini Mapocho köprüsüne götürdü, hepsinin bu özel ânın ilk şahitleri olduklarına inanmalarını sağladı. Bu sabah bu oyunu Ernesto'ya oynadığı son seferi düşündü ve sırf akıntıya bir şey fırlatmak için –bir fotoğraf, bir şapka, herhangi bir şey– tek başına o köprüye gitme arzusuyla doldu; o nesneyi akıntıda yitip giderken seyretmenin vereceği saf hazzı ve belki de bir çemberi tamamlamayı düşündü, her ne kadar çemberi tamamlama, başlayan şeyi bitirme gibi saçmalıklara inanmasa da. O daha çok süreçlerin var olmadığına, görebildiğimiz çemberlerin asla göründükleri gibi olmadığına inanıyor.

Köprünün üzerinde Ernesto'yla durduğu o an ötekilerden farklıydı. Ernesto başından beri sırlara karşı isteksizdi, bu nedenle Daniela'nın itirafı karşısında bir oyuna kurban gittiğine, bir sessiz filmin başrol oyuncusu olduğuna dair en ufak bir kuşku duymaksızın –kuşkuya pabuç bırakacak bir adam değildi– tedbirli davrandı. Daniela'nın sözlerine yansıtmayı alışkanlık haline getirdiği gizemli tonlamadan içi bayılmıştı. Lafı hemen köprüye, köprünün yapım tarihine getirip bilmiş bir tavırla aynı dönemde inşa edilen binaların ve anıtların listesini dökerek sessizliği bozdu. Ernesto böyleydi: her şeyden biraz bilen kendini beğenmiş bir genç. Ama Daniela'nın yüzüne tokat gibi çarpan bu gerçek, Daniela'ya pek de kötü gelmedi.

Daniela yüksek sesle, Babam hiç kitap yazmadı, dedi. Gün gibi ortadaki bu kanaati keşfetti: babası yazar değil. Üvey babasının da tam olarak bir yazar, gerçek bir yazar olduğu söylenemez ama şimdi düşüncelerini zorlaması, onları eğip bükmesi, biraz da abartması gerekiyor.

Babanın mesleği ne?
Mühendis.
Annen ne iş yapıyor?
İllüstratör.

Üvey babasının mesleğini pek soran olmuyordu, hem de onun kuşağındaki çocukların neredeyse tümünün üvey babaları ve üvey anneleri olmasına rağmen. Bu çocuklar üvey anne babalarına bu küçümseyici isimlerle hitap etmiyordu, belki de yıllar geçtikte başka üvey babalar ve üvey anneler biriktirdikleri için – sevmeye başladıkları ama sonra bir daha görmedikleri için kısa sürede unuttukları dizi dizi insan: sonsuza dek ortadan kaybolurlar ya da yıllar sonra tesadüf eseri süpermarkette kasa kuyruğunda karşılarına çıkarlar.

Daniela'nın durumu böyle değil. Onun sadece tek bir üvey babası oldu, şimdilerde onun gibi bir üvey babaya sahip olduğu için kendini şanslı hissetmesi gerektiğini düşünüyor. Tek bir üvey babaya sahip olmak istikrar belirtisiydi. Anket soruları arasında üvey babanın mesleği çıkmıyordu, bu nedenle de bu soru için bir cevap seçmesi gerekmedi: yazar ya da öğretmen, ihtimaller bunlardı. Pazartesiden cumartesi gününe kadar öğretmendi, pazarlarıysa yazıyordu.

Peki ya mesela babası anılarını yazacak olursa? Ya da yazmayı aklının ucundan bile geçirmeyen kendisi, babasının hikâyesini toparlamak zorunda kalırsa? Neden hikâyeleri toparlamak gerekir, hikâyeler kendi kendilerine var olamazlar mı ki? En iyi karakter kim: babası mı, annesi mi, üvey babası mı? Yalnızlık onu zorlamaya başladı. Belki de mühendis ve illüstratör ya da illüstratör ve mühendis adı verilmesi gereken bu oyun onu usandırdı. En iyi roman hangisi olurdu: bir illüstratöre âşık olan mühendisinki mi, yoksa bir yazara âşık olan illüstratörünki mi?

Radyo programını bitirince Daniela annesini düşünüyor, hayattaki ya da ölmüş annesini. Belli değil.

Belki de bir gece gelmeyiverdi, Julián ona, "Artık gelmeyecek" ya da "Öldü" ya da "Çok kötü, çok üzücü bir şey oldu" dedi. Şimdi Daniela annesini düşünüyor, sonra da babasını. Onları görmek istiyor. İyi bir seçim yapıyor: babasına gitmeyi seçiyor.

Fernando, Daniela'nın hayatındaki düzensiz varlığına rağmen çocukluğunda yaptığı resimlerin çoğunda vardı. Kimi zaman bazı özelliklerini karikatürize etmekten kendini alamamıştı –özellikle de kulaklarını– ama genellikle onu güzelleştirme ya da idealize etme eğilimindeydi. Daniela, altı yaşındayken çizdiği bir resimde babasıyla beraber karda kayak yapıyor. O zamanlar sıradağları bilmiyordu ama televizyonda karla ilgili bir haber görmüştü, karı sarı renkli, kayaklarıysa çatal biçiminde çizmişti.

Annesiyle babasının evli olduğu yüz muğlak günün hari-

cinde Daniela, hiç Fernando'yla birlikte yaşamadı. O ayların ardından Fernando, her defasında daha da gençleşen sevgilileriyle aileler kurup dağıtarak hep bir öncekinden daha geniş evlere taşındı. On yıldır eski gökdelen bölgesinde yaşıyor – bir zamanlar bu bölgede gerçekten gökdelenler varmış ama kısa süre sonra daha yüksek binalar bu gökdelenleri geçmiş.

İşletme mühendisliği unvanını aldıktan hemen sonra Fernando, her türlü doğum günü organizasyonu konusunda uzmanlaşmış happybirthday.cl'nin müdürü oldu, şirketin ömrü sadece altı ay sürdü – Beklediğimden çok daha kısa ama evliliğimden çok daha uzun bir süre, diyerek dalga geçiyordu Fernando. Kendiyle dalga geçme konusunda uzmandı ya da yine dalga geçerek söylediği üzere: Kendimle ilgili espri üretme konusunda uzmanım. Yine de ona bir mizahçı demek doğru olmaz, çünkü Fernando espritüel diye tanımlanabilecek biri değildi, daha ziyade ciddi bir adamdı ama yine de savunma amacıyla kullandığı farklı bir mizah anlayışına sahipti. Happybirthday.cl yanlış bir adımdı ama sonrasında işleri gözle görülür şekilde düzeldi. Kırmızı noktalı mahalledeki pavyonu aslında sırf eğlence olsun diye açtı. Şirketlerinin geri kalanı hemen hemen kendi kendini yönetiyor ve ona çok para bırakıyor.

Fernando, şimdi Daniela'yla buluşacağı için kapıldığı bu hisse ilk kez kapılmıyor: onu havalara uçuran bir sevinç, mutlak sayılabilecek bir mutluluk, ama yine de tamamlanmamış şeklini, görüntüyü bozan küçük bir defoyu bırakıveriyor geride. Onun geleceğini önceden tahmin etmiş olmayı,

önemli bir sırrı paylaşmak için ya da sadece konuşmak için pat diye gelebileceğini bilmeyi isterdi – havalardan ya da kuzeyde yapılan yeni otobandan bahsederek salçalı spagetti yiyen ve kahve içen baba kız sahnesini canlandırmak için.

Konuştuklarının ne olduğu, dillerinin ucuna gelip de söylemedikleri, sohbet arasında fonda titreşen mahcup sitemler, bütün bu ıvır zıvır nasıl anlatılır? Her ikisinin de karanlıkta bırakmayı yeğledikleri bölgeler nasıl aydınlanır? Zor geçen bir sürenin sonunda işi ateşkes anlaşmasına, hayat çizgilerinin sadece bir bölümünü paylaştıklarının bilincindeki insanların dolaylı suç ortaklığına döndürdüler. Şimdi konuşuyorlar, evet konuşuyorlar ama sohbet soru cevap şeklinde ilerlemiyor. Bu bir sorgulama değil. Bu, layıkıyla, bir sohbet. Yüzeysellik onlara iyi geliyor. Birlikte vakit geçirme sporunu yapmayı seviyorlar.

Fernando'nun sadece iki ya da üç kez gördüğü Ernesto hakkında konuşuyorlar. Kızını memnun etmek için ona bu ilişkiyi onayladığını söylüyor ve Ernesto'yla arasındaki ilişkinin birkaç haftaya kalmadan biteceğini bilen Daniela babasının bu geç kalmış jestini takdir ediyor. Cömertçe iki yıl geriye gidiyor, âşık oldukları zamana geri dönüyor ve babasının sözlerini yakıştıkları, işe yaradıkları o yere koyuyor.

Rita Lee'den, Fernando'nun pavyonundan da konuşuyorlar. Fernando hayatı boyunca düştüğü hataya düşüyor: bir baba olduğunu unutuyor, şevklendikçe şevkleniyor, kızına kendi hikâyesine dair bir sürü gereksiz ayrıntı veriyor. Neden bilinmez, Fernando, Daniela'nın, mekândaki dansözlerden biriyle yaşadığı aşk ilişkisini dinlemekten hoşlanacağını düşünüyor.

Daniela uzun bir sessizliğin ardından, Eğer bir kitap yazacak olsaydın, diyor, şimdi anlattığın hikâyeyi bana anlatmana gerek kalmazdı – hınzırca ve sözlerinden memnun gülüyor. Bu sözleri bulup söyleyebilmiş olmanın verdiği sevinç, hikâyenin onda yarattığı utancı gölgede bırakıyor. Zavallı bir kadın cart kırmızı babydoll'unu çıkarırken babasının kadıncağıza bakarak kendinden geçtiğini düşündü. Merhamet duydu ve biraz da üzüldü. Ama ardından babasının yazması gereken kitabın bu olduğunu düşündü: hiç kimseye anlatmamanın, ortalığa saçmamanın, mezara götürmenin daha iyi olacağı hikâyeler; kimseye söyleyecek sözü olmayan, kimsenin değerli bulmayacağı itiraflarla dolu bir kitap. Önemli olan onları saklamış olmak, anlatacak gücü verecek nefesi biriktirmiş olmak.

Hiç kitap yazmayı düşünmedin mi?

Hayır. Niye?

Hiç. Kitap yazmak aptalca bir iş. Konuşmak daha iyi. Affedersin.

Neyi affedeceğim?

Yazman gereken kitaba dair söylediklerimi affet.

Fernando anlamıyor, Daniela anlamadığını biliyor, ki böylesi daha iyi. Nokta.

Daniela edebiyatla ilgilenmiyor. Çok okuyor ama daha ziyade tarih, anı ya da deneme kitapları. İşin aslı, kurmacaya katlanamıyor, romancıların komik zırvaları sabrını taşırıyor: aşağı yukarı içinde yaşadığımız gibi bir dünya varmışmış, ben ben değilmişmişim de güvenilir bir sesmişim, üzerinde daha az beyaz, yarı esmer, esmer yüzlerin yer değiştirdiği beyaz bir yüzmüşüm

Babasıyla yediği o öğle yemeğinden sonra Daniela nedense Julián'ın romanını okumaya karar verdi. Kitabı bulmakta hiç zorlanmadı: öteden beri sıkıcı alfabetik sırayla muhafaza edilen her zamanki raftaydı. Uzun yıllar boyunca kitabı okumak için merak duymadı ya da belki cesaretini toplayamadı. Şimdi kitabı açtığında ilk sayfadaki notu görüyor: "Daniela için, sevgiyle, okurken sıkılmaması dileğiyle."

Üvey babasının elyazısını tanıyor – hepsi birbirinin aynısı olsun diye kâğıdın üzerinde elinin hafifçe kaymasını bile engellemeye çalışarak harflerin üzerinden dikkatle geçmiş. Sigara tiryakilerinin elyazısı diye bir şey olmasa da, bu bir sigara tiryakisinin elyazısı, diye düşünüyor. Daniela, yalnızlık içinde sürüklenmeye hazır, Julián'ın elyazısını bu kadar net hatırladığı için kendine şaşırıyor. Onu kalemle bir şey yazarken hiç görmedi, onu daha çok sigara içerken hatırlı-

yor, bilgisayarın önünde, o zamanlar Daniela'nın gıpta ettiği bir hızda klavyenin tuşlarına basarken ve beş saniye sonra daha yeni yazdığı kelimeleri aynı hızla silerken.

Bir şey aramak ya da birini beklemek için parka ya da havalimanına gitmesi gerek. Ama hafızasından süzülenleri çoğaltmak için evde kalmayı tercih etti. Ondan evde kalmasını istemişler gibi davranıyor. Okumak bir sadakat göstergesiymiş gibi, bir özet hazırlaması, ders için bir kompozisyon yazması gerekiyormuş gibi okuyor: adaletsiz tek bir soruyu yanıtlamak için kırk beş dakikalık süre: bir üvey babanın kitabı nasıl okunmalı?

Julián'ın kitabı o kadar kısa ki okuyup bitirmek için yarım saat yeter. Ama Daniela her yarım sayfada bir kahve yapmak, kahvenin hazır olup olmadığına bakmak, bir fincan kahve koymak için duraklıyor, sonra da her yudumda okumaya ara veriyor ve her yudumun ardından tavana bakıyor ya da bir sigara yakıyor ve sonra da her nefeste durmaya başlıyor. Hatta ses geçirmeyen süngerleri sağlamlaştırmak için bile okumayı erteliyor. Kahve yudumlarının ve sigaradan aldığı nefeslerin sesini duymak için sessizliğe ihtiyacı var. Dumanın pencereden giren ışık huzmesinde dağılışını izlemek için sessizliğe ihtiyacı var.

Canı sıkılmıyor ya da azıcık sıkılıyor. Kitapta kendine dair bir şeylere, elbette ki yaşadığı ama zar zor hatırladığı silik bir geçmişin kıvılcımlarına rastlamayı ümit ediyor. Çocukluk anıları yok. Hayatını anlatmayı beceremez: hafıza-

sının taşıdığı, sürüklediği sadece birkaç çıplak sahne var. Bunlar izler ya da kalıntılar. Bunlar ancak ve ancak çok gayret edilirse bir hikâye, bir hayat kurabilecek parçalar.

Ama arıyor, kendini arıyor: belki bir paragraftan ötekine geçesiye araya günler, haftalar, aylar girmiştir. Belki Julián yazarken Daniela birden içeri girmiş ve bu müdahale kitapta bir cümle ya da en azından bir kelime bırakmıştır. Bu yüzden bazı cümlelerin altını çiziyor, ama bunlar beğendikleri değil, belki de onun söylediği ve Julián'ın çaldığı, ondan kopyaladığı cümleler. Neşeleniyor, bu kitapta kendisinin, Daniela'nın dilinin yaşadığını görmenin yanılsamasına kapılıp gidiyor.

Bu bir aşk hikâyesi, pek de özel sayılmaz: iki kişi, isteyerek ve masumane bir şekilde, kısa süre içinde doğal olarak düşüşe geçecek paralel bir dünya kuruyor. Sınıfına ait izler yakaladığı, ortalama, genç işi bir aşkın hikâyesi: küçük evler, yarım gerçekler, ezbere aşk cümleleri, korkaklık, bağnazlık, kaybolan ve sonra tekrar kurulan hayaller – bir yükselip bir alçalanların, gitmeyen ve kalmayanların ani kader değişiklikleri. Bir türlü gelmeyen bir itiraf beklentisi yaratan, bir çırpıda söylenmiş kelimeler.

Paralel dünyalar yok, Daniela bunu gayet iyi biliyor. Sıradanlığın üstesinden gelmeyi becerdi: Her şeye hazırım, demek hoşuna gidiyordu birkaç yıldır. Bu doğruydu da. Her şeye hazırdı, her şeyi yapmaya, ona verecekleri ne olursa olsun almaya, ne söylenmesi gerekiyorsa onu söylemeye. Hatta söylemek istemediği şeyleri söylerken kendi sesini duymaya bile hazırdı. Ama artık yeter. Artık her şeye hazır değil. Artık özgür.

Daniela okumayı bitiriyor ve hemen altını çizdiği satırlara dönüyor. Kendi dilini, kendini arıyor ama bulamıyor. Kitapta yok. Kaybolmuş. Bu yokluk onu rahatsız etmiyor. İçi avuntu ve hayal kırıklığı karışımı bir duyguyla kaplı, kitabı kapıyor. Hayatı değişmedi. Muhtemelen yarın, kapıldığı izlenimleri doğrulamak için kitabı tekrar okuyacak. Ama köprüye gitmeyecek, ona şimdiki zaman, geçmiş, gelecek duygusu verecek hiçbir hikâyeyi hatırlamayacak. Hile yapmak istemiyor. Hayatı değişmedi: daha fazlasını bilmiyor, daha azını da. Daha fazlasını hissetmiyor, daha azını da.

Bir üvey babanın kitabını okumak, bir babanın kitabını okumaktan daha mı kolay? Bahçeleri, boşlukla konuşan, uzak bir caddede patlak lastik değiştiren kadınları düşünmesi gerek. Hasta ağaçların kırılgan güzelliğini düşünmesi gerek. Yıkık tentelerle dolu bir park hayal etmesi gerek. Rutubetli bir dairenin dört duvarı arasına tıkılmış, payına düşenleri söylemeyi reddeden bir adamın yalnızlığını tasavvur etmesi gerek.

Julián, ağaçların hikâyelerini hatırlamasını isterdi ya da arada bir kullandığı, öğüt veren pedagojik ses tonuyla çarpım tablosunu ezberleyerek geçirdikleri zulüm dolu saatleri. Julián, Daniela'nın, kitabını okuduktan sonra bunları hatırlamasını isterdi. Ama hayır. Hafıza bir sığınak değil. Sadece artık var olmayan sokak isimlerinin tutarsız uğultusu kalıyor geriye.

Vakit gece.

Daniela ses geçirmeyen süngerleri söküyor, çünkü adımları, korna seslerini, alarmları, komşuların konuşmalarını dinleyerek uyumak istiyor. Kendini düşünüyor, çocukluğunda, Julián kitap okuyup annesi resim yaparken nasıl da uyuyor taklidi yaptığını. Yavaş yavaş uyku çöküyor.

Şimdi uyudu. Uyuyor.

II

Kış

Life as a book that has been put down.*
JOHN ASHBERY

* (Ing.) Kapanmış bir kitap olarak hayat. John Ashbery'nin *April Galleons* kitabındaki şiirlerden biri. (ç.n.)

Beden eğitimi öğretmeni bir Nazi, dedi Daniela.

Dikkatlice, su birikintilerinden kaçarak yürüyorlar, evde buldukları tek şemsiyeyi paylaşıyorlar. Bu seferlik taksiyle gitmek daha iyi olurdu ama Julián her zamanki gibi yedi bloku yürümeyi tercih etti. Biraz önce ona, oyun olsun diye, zihinlerinde adımlarını sayarak sessizce yürümeyi teklif etti: Okula vardığımızda bana kaç adım saydığını söylersin, ben de sana söylerim, böylece aynı yürüyüp yürümediğimizi öğreniriz.

Ama Daniela adım sayma oyunu oynamak istemiyor. Söylediği üzere Nazi olan beden eğitimi öğretmeni hakkında konuşmak istiyor, böylece Julián, beden eğitimi öğretmenlerinden ve fazla sportif insanlardan nefret ettiği halde adamı savunmak, İkinci Dünya Savaşı'nın, birincisinin ve hatta Rus Devrimi'nin çetrefilli bir özetini kabataslak anlatmak zorunda kalıyor. Beden eğitimi öğretmeni bir Nazi değil, diye lafını tamamlıyor, tam da bir arabanın sıçrattığı çamurdan son anda kaçmayı becerdikleri anda. Öğretmenin iyi bir adam, diyor Julián, belki biraz abartıyor, karın kaslarına fazla yükleniyor ama bu onun işi.

Hiç beden eğitimi öğretmeni olmayı istedin mi?

Hayır.

Hiç Greenpeace'e katılmayı istedin mi?
Hayır.
Hiç pilot olmayı istedin mi?
Hayır.
Hiç başka bir şey olmayı istedin mi?

Her zaman başka bir şey olmayı istersin Daniela, diye cevap veriyor – Daniela'cık ya da Dani diyecekti ama Daniela dedi. Hiçbir zaman olduğun şeyden mutluluk duymazsın. Her şeyden memnun olmak tuhaf olurdu. Ben çocukken tüm çocuklar gibi doktor olmak istiyordum. Tüm çocuklar doktor olmayı ister.

Ben değil. Ben doktor olmak istemiyorum, ayrıca hiçbir arkadaşım da doktor olmayı istemiyor, çok sıkıcı. Çok para kazanıyorlar ama sıkıcı.

Aslında Julián asla doktor olmayı istemedi. Sorudan paçayı kurtarmak için alelacele bir yalan uyduruvermişti. İyi baba ya da üvey baba ya da ağbi ya da her neyse rolüne uygun düşecek şekilde Daniela'yı kollayarak kaldırımın dış tarafından yürüyordu. Asla doktor olmayı istemedi, ne de beden eğitimi öğretmeni olmayı. Ayrıca asla edebiyat öğretmeni olmayı da istemedi. Yazar olmayı isterdi –istiyor– ama yazar olmak tam olarak birisi olmak anlamına gelmiyor.

Yağmur bastırıyor. Yağmurlu bir günde yedi blok boyunca birçok sohbet tamamlanabilir. Yüzlerce ya da binlerce adım boyunca kelimeler geliyor ve gidiyor, tez canlı, çabucak.

On dakika sonra saat sabah sekiz olacak. Bir saat kadar önce Julián geleceğin başlaması gerektiğine karar verdi. Bu ertesi gün, diye düşündü ve kahve yaptı, ayrı bir özen göstererek yüzünü yıkadı, üst üste yüzüne su çarptı, abartarak, sanki kendine zarar vermek istiyormuş ya da kendini silmek istiyormuş gibi. Sonra da normal bir gece dekoru kurmak için birkaç dakika vakit harcadı: orada iki kişi uyumuş gibi battaniyeleri ve çarşafları dağıttı, mutfağa döndü ve iki fincan kahve koydu, birinin tamamını, ötekinin yarısını içti. Bir kızarmış ekmek kemirdi ve Daniela için bir bardak çikolatalı süt hazırladı.

Sonra müzik koymayı da düşündü. Yıllardır dinlemediği bir Aterciopelados CD'sini aradı. Ama bulamadı. Radyoyu açtı. Daha çok solcuyu andıran sağcı bir başkan adayıyla bir söyleşi vardı. İnsanlar aptal değil, diyordu, insanlar onların yanında olduğumu biliyor. Sıfırdan başlamayı ve bir milyona, iki milyona, bir milyara ulaşmayı vaat ediyordu. Vurguları iyiydi, iyi prova ettiği, cuk oturan cümleler dilinde kayıyordu. Sunucu söyleşiyi bitirdi ve bütün günün yağmurlu geçeceğini duyurdu. Bu iyi bir haber, yağmur Santiago'nun havasını temizleyecek, dedi.

Julián, dünyaya dahil olmak istiyormuşçasına pencereye yaklaştı ve yağmurun yağmaya başladığını doğruladı, çok yakında ufukta sıradağlar görünecekti. Sonra içeriden sokak kapısını açtı ve kapadı: keskin ve çok güçlü bir kapı çarpmasıydı, kulaklarında on saniye boyunca çınladı. Sonra da seslendi, bağırdı: Güle güle sevgilim, kolay gelsin.

Çocuğun odasına gitti ve onu uyandırdı, annesinin çok-

tan işe gittiğini, Puente Alto'da çok erken saatte toplantısı olduğunu söyledi. Biliyorsun, Puente Alto çok uzak, diye ekledi ama çocuk ikna olmuşa benzemiyordu, üst üste sorular sordu, öğrenmek istediği ayrıntıları Julián mükemmel şekilde açıklıyordu, çünkü gece boyunca Daniela'nın sorabileceği sorular üzerine yeteri kadar düşünmüştü. İyi hazırlanmıştı. Şöyle dedi: Sen sütünü iç Dani, ağzını yüzünü yıka, sonra da giyin, yoksa geç kalacağız.

Her zamanki gibi çocuk, mavi yeleğini bulana kadar asırlar geçti, Verónica'yı çileden çıkaran, şimdiyse Julián'da hüzünlü bir şaşkınlık uyandıran kasıtlı bir ağırlıkla elini yüzünü yıkadı. Gecikme gündelik rutinin bir parçasıydı, sığınmaya müsait bildik bir manzara.

Tereddütlü adımlarla yürüyorlar, yağmuru yara yara: önlerinde düz bir yol var, ucunda okul görünüyor, evin köşesinde hiç susmadan, güçlü bir şekilde, öfkeyle havlayan dört küçük aptal köpek var; Daniela'nın, beyaz yüzüyle ve soğuk nedeniyle ağzından çıkan kısa dumanla selamladığı dört ıslak ve kızgın köpek.

Kapıya varmadan hemen önce İngilizce öğretmeni onlara yetişiyor. Sizinle konuşmam gerek, acilen, diyor sahte bir resmiyetle, sanki tepelerine inen korkunç yağmurun altında, sokak ortasında insanı lafa tutmak son derece doğalmış gibi. Julián'ın onayını beklemeden çocuğun İngilizce dersindeki ilgisiz tavırlarını anlatmaya koyuluyor. Randımanını artırmazsa sınıfta kalma ihtimaliyle karşı karşıya kalabilir, diye belirtiyor yerinde duramayarak. Julián ona nefret ve

mahcubiyetle karışık bir ifadeyle bakıyor.

Bir dakikalık keskin bir sessizliğin ardından, Bu ailevi bir mesele, diye yanıtlıyor Julián. Biz İngilizceyi sevmeyiz. Biz antiemperyalistiz, solcuyuz, diyor ve Daniela'nın yüzünde dayanışmacı bir gülümseme beliriyor. Ama öğretmen ısrar ediyor: Sizinle ve eşinizle en kısa sürede görüşmek istiyorum, diyor ve ardından sorumluluktan, özenden ve azimden bahsediyor. Haftaya çarşamba, akşamüstü saat dörtte sizi öğretmenler odasına bekliyorum. Julián mekanik bir şekilde kafasını sallıyor ve hafızada saatlerin, tarihlerin, yerlerin saklandığı kısmı arıyormuşçasına kısık sesle tekrar ediyor: Haftaya çarşamba, akşamüstü saat dörtte, öğretmenler odasında. Sonunda kadın bir yığın çocuğun, anne babanın ve şemsiyenin arasında kayboluyor.

Julián, Daniela'nın elini kararlılık ve sevgiyle tutuyor. İngilizce çalışmamız gerekecek, diyor. Evet Julián ama şimdi sınıfa gitmem gerek, diye cevap veriyor Daniela. Julián, Daniela'ya bakıyor, onu öpüyor ve gitmesine izin veriyor.

Santiago, 11 Haziran 2006

roman

ağaçların özel hayatı

alejandro zambra

Ağaçların Özel Hayatı, Verónica'nın resim kursundan dönmeyişiyle başlıyor. Julián'ın önce küçük Daniela'yı uyutmak için anlattığı doğaçlama hikâyeler olarak. Bekleyiş uzadıkça Julián hikâyeleri istemsizce kendi hayatlarına döndürüyor. Anımsayışlarla, çağrışımlarla, gözlemlerle ve bunlardan yaratılmış bir gelecekle, Daniela'nın geleceğiyle dolu özel hayatlar Verónica'nın yokluğuyla şekilleniyor.

"Kitap o dönene ya da Julián onun dönmeyeceğine emin olana dek sürüyor."

İspanyolcadan çeviren
Çiğdem Öztürk

2. Basım

NOTOS KİTAP
EDEBİYAT

ISBN 978-605-9851-22-0

10 TL